

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
Навчально–науковий інститут економіки і управління
Кафедра фінансів

«До захисту в ЕК»

Директор інституту

_____ Олег Шеремет
(підпис) (ім'я та прізвище)

«___» _____ 2023 р.

«До захисту допущено»

Завідувач кафедри

_____ Лада Шірінян
(підпис) (ім'я та прізвище)

«___» _____ 2023 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ ОСВІТНЬОГО СТУПЕНЯ МАГІСТРА

зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і назва спеціальності)

освітньо–професійної програми Фінанси, банківська справа та страхування
на тему: **Конкурентна позиція страхової компанії та параметри її оцінки**

Виконала: здобувачка 2 курсу, групи 2-9М

_____ Хлань Карина Дмитрівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Керівник: _____ Шірінян Лада Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові повністю)

_____ (підпис)

Рецензент _____ Тамара Березянко
(ім'я та прізвище)

_____ (підпис)

Я, як здобувач (ка) Національного університету харчових технологій, розумію і підтримую політику університету з академічної доброчесності. Я, не надавав (ла) і не одержував (ла) недозволеної допомоги під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

Здобувач (ка) _____ Хлань К.Д.
(підпис)

Київ – 2023 р.

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Інститут (факультет) Навчально-науковий інститут економіки і управління
 Кафедра фінансів
 Освітній ступінь магістр
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 (шифр і назва)
 Освітньо-професійна програма Фінанси, банківська справа та страхування
 (назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри фінансів

/Лада ШІРІНЯН/
 «   »   20   року

ЗАВДАННЯ

НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ ЗДОБУВАЧА

Хлань Карина Дмитрівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Конкурентна позиція страхової компанії та параметри її оцінки
 керівник проекту (роботи) Шірінян Л.В., професор, к.е.н.

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом закладу вищої освіти від «29» вересня 2022 р. № 575-КС

2. Строк подання здобувачем роботи 02 лютого 2023 р.

3. Вихідні дані до роботи монографії, підручники, навчальні посібники, періодичні видання, статті вітчизняних і зарубіжних вчених, матеріали фінансових звітів про діяльність страхової компанії

4. Зміст пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити)

Розділ 1. Теоретичні підходи до визначення конкурентної позиції страхової компанії та параметрів її оцінки

Розділ 2. Аналіз конкуренції на страховому ринку України та оцінка конкурентної позиції ПрАТ «СК «Авангард»

Розділ 3. Напрями покращення конкурентної позиції страхової компанії

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

табл. 1. Вплив чинників конкурентного середовища на формування конкурентоспроможності

страхової компанії на ринку, табл. 2. Обсяг активів та кількість страхових компаній, млрд

грн., табл. 3. Обсяг активів, прийнятних активів та резервів страхових компаній, млрд грн.,

табл. 4. Динаміка доходів ПрАТ «СК «Авангард» за 2017–2020 роки, тис. грн., табл. 5.

Динаміка витрат ПрАТ «СК «Авангард» за 2017–2020 роки, тис. грн., табл. 6. Показники для

оцінки рівня використання інвестиційного потенціалу страховика, 2017-2020 рр., %, табл. 7.

Звіт про інвестиційну та фінансову діяльність ПрАТ «СК «Авангард» за 2017-2020 рр., табл. 8.

Оподаткування ПрАТ «СК «Авангард» за 2017–2020 рр., табл. 9. Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Авангард» відповідно до результату діяльності протягом 2017–2020 рр., табл. 10. Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «СК «Авангард» за 2017–2020 рр., табл. 11. Аналіз показників рентабельності ПрАТ «СК «Авангард» за 2017–2020 роки, %, табл. 12. Зміни конкурентної позиції страхових компаній за удосконаленням підходом, 2021 рік

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
I	Шірінян Л.В.		
II	Шірінян Л.В.		
III	Шірінян Л.В.		

7. Дата видачі завдання 29 вересня 2022 року

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Строк виконання етапів проекту (роботи)	Примітка
1	Вибір теми, написання заяви і узгодження плану кваліфікаційної роботи з керівником	29.09.2022	
2	Робота над 1-м розділом та перевірка керівником	09.11.2022	
3	Робота над 2-м розділом та перевірка керівником	30.11.2022	
4	Робота над 3-м розділом та перевірка керівником	21.12.2022	
5	Оформлення роботи і подання керівникові для проходження попереднього захисту	09.01.2023	
6	Попередній захист	17.01.2023	
7	Подання кваліфікаційної роботи з підтвердження керівника на перевірку академічного плагіату.	24.01.2023	
8	Доопрацювання кваліфікаційної роботи після попереднього захисту та перевірки на плагіат, узгодження змісту доповіді та презентації з керівником, отримання відзивів на роботу	30.01.2023	
9	Підпис остаточного варіанту роботи завідувачем кафедри	02.02.2023	

Здобувач

Хлань К.Д.
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи

Шірінян Л.В.
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Хлань К. Д. «Конкурентна позиція страхової компанії та параметри її оцінки»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня «магістр» за спеціальністю 072 – Фінанси, банківська справа та страхування. Національний університет харчових технологій, Київ, 2023 рік.

Кваліфікаційна робота присвячена розв’язанню теоретичних, методичних та практичних завдань оцінки конкурентної позиції страхової компанії.

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, переліку використаних джерел та додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність теми та сформульовано мету, завдання даного дослідження відповідно до мети кваліфікаційної роботи.

У першому розділі висвітлено теоретичні підходи до визначення конкурентної позиції страхової компанії та параметрів її оцінки.

У другому розділі проведено аналіз конкуренції на страховому ринку України та оцінка конкурентної позиції ПрАТ «СК «Авангард».

У третьому розділі обґрунтовано напрями покращення конкурентної позиції страхової компанії.

Ключові слова: конкуренція, страхова компанія, рейтинг, фінансовий стан, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність.

SUMMARY

Khlan K. D. «Competitive position of the insurance company and parameters of its evaluation»

Qualification work for the degree of master's degree in specialty 072 – Finance, banking and insurance. National University of Food Technologies, Kyiv, 2023.

The qualification work is devoted to solving theoretical, methodological and practical problems of assessing the competitive position of an insurance company.

The work consists of an introduction, three chapters, conclusions, a list of references and appendices.

The introduction substantiates the relevance of the topic and formulates the purpose and objectives of this study in accordance with the purpose of the qualification work.

The first section highlights theoretical approaches to determining the competitive position of an insurance company and the parameters of its assessment.

The second section analyzes the competition in the insurance market of Ukraine and assesses the competitive position of Avangard Insurance Company.

The third section substantiates the directions for improving the competitive position of the insurance company.

Keywords: *competition, insurance company, rating, financial condition, financial stability, liquidity, profitability.*

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА ПАРАМЕТРІВ ЇЇ ОЦІНКИ.....	9
1.1. Поняття та зміст конкурентоспроможності страхової компанії.....	9
1.2. Параметри оцінки конкурентної позиції страхової компанії на ринку.....	15
1.3. Рейтинги як інструмент визначення конкурентної позиції страхової компанії.....	20
Висновки до розділу 1	26
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНКУРЕНЦІЇ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКА КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ ПРАТ «СК «АВАНГАРД».....	28
2.1. Аналіз конкуренції на страховому ринку України.....	28
2.2. Загальна характеристика ПрАТ «СК Авангард» та аналіз її фінансового стану.....	37
2.3. Оцінка конкурентної позиції ПрАТ «СК Авангард» серед страхових компаній України.....	58
Висновки до розділу 2.....	63
РОЗДІЛ 3. НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ.....	66
3.1. Удосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії.....	66
3.2. Покращення показників діяльності ПрАТ «СК Авангард» з метою покращення її конкурентної позиції	72
Висновки до розділу 3.....	77
ВИСНОВКИ	79
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	84
ДОДАТКИ	

ВСТУП

Актуальність теми. Центральним поняттям, що виражає сутність ринкових відносин у сучасному суспільстві, є поняття конкуренції. Конкуренція – це найважливіша ланка всієї системи ринкового господарства. Стимулом, що спонукає людину до конкурентної боротьби, є прагнення перевершити суперників.

З огляду на той факт, що страховим компаніям належить значна частка фінансового ринку, питання успішної конкурентної боротьби з іншими страховими компаніями та спеціалізованими фінансовими установами набувають особливого значення та безпосередньо визначаються обґрунтованим управлінським впливом на конкурентоспроможність. Глобалізаційні процеси на фінансових ринках, модернізація комунікаційних засобів, розширення асортименту страхових послуг, скорочення термінів існування досягнутих конкурентних переваг обумовлюють важливість пошуку та розробки ефективних методів, моделей та технологій досягнення та утримання рівня конкурентоспроможності страховиками з огляду на тактичні та стратегічні цілі діяльності.

Вивченню теоретично-методичних основ та практичних аспектів забезпечення конкурентоспроможності вітчизняних страхових компаній та складових їх конкурентного потенціалу присвячені праці В.Д. Базилевича, В.М. Бондаренка, О.О. Гаманкової, О.В. Козьменко, Г.В. Кравчук, М.В. Мниха, Н.В. Ткаченко, Л.В. Шірінян та інших вчених-економістів. Водночас об'єктивна необхідність удосконалення системи управління конкурентоспроможністю страхової компанії та її адаптація до сучасних умов вітчизняного страхового бізнесу визначають актуальність та доцільність подальших досліджень зазначеної проблеми.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є розробка теоретичних положень та практичних рекомендацій щодо удосконалення параметрів оцінки та підвищення конкурентної позиції страхової компанії на страховому ринку.

Реалізація поставленої мети передбачає вирішення таких **завдань**:

- розкрити сутність поняття та зміст конкурентоспроможності страхової компанії;
- визначити параметри оцінки конкурентної позиції страхової компанії на ринку;
- вивчити зміст рейтингів як інструментів визначення конкурентної позиції страхової компанії;
- провести аналіз конкуренції на страховому ринку України;
- надати загальну характеристику ПрАТ «СК Авангард» та аналіз її фінансового стану;
- оцінити конкурентну позицію ПрАТ «СК Авангард» серед страхових компаній України;
- запропонувати підходи до удосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії;
- обґрунтувати напрями покращення показників діяльності ПрАТ «СК Авангард» з метою покращення її конкурентної позиції.

Об'єктом дослідження є процес визначення конкурентної позиції страхової компанії на ринку.

Предметом дослідження є теоретичні та прикладні аспекти оцінки конкурентної позиції страхової компанії.

Методи дослідження. Використовувалися наступні методи дослідження: монографічний – для висвітлення методів оцінки конкурентної позиції страхової компанії, аналіз і синтез – для розкриття сутності поняття конкуренції, узагальнення – під час аналізу конкуренції на страховому ринку України, аналіз відносних показників – для аналізу фінансового стану страхової компанії та її

рейтингової оцінки, економіко-статистичні – для визначення впливу факторів на конкурентну позицію страхової компанії.

Інформаційною базою дослідження слугували закони України; укази Президента України; нормативні акти Кабінету Міністрів України; офіційні дані Національного банку України, об'єднань страховиків України; статистичні звіти науково-дослідних установ та наукові публікації вітчизняних та закордонних дослідників з питань конкуренції та конкурентоспроможності страхових компаній, фінансова звітність ПрАТ «СК Авангард».

Практичне значення одержаних результатів. Окремі положення та практичні результати проведеного дослідження можуть бути використані в діяльності ПрАТ «СК Авангард» та інших страхових компаній.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ ТА ПАРАМЕТРІВ ЇЇ ООЦІНКИ

1.1. Поняття та зміст конкурентоспроможності страхової компанії

У реаліях сучасної світової економіки конкуренція є невід'ємною складовою будь-якого розвиненого ринку. Залежно від галузі або сектора може існувати на багатьох рівнях, з'являтися в різних методах і формах дій і мати різну інтенсивність.

Конкуренція у страховому бізнесі є сукупністю відносин, що складаються не тільки виключно між страховиками, адже кожна страхова компанія функціонує на ринку з неоднорідною масою конкуруючих з нею продавців фінансових послуг (банківських установ, недержавних пенсійних та інвестиційних фондів, лізингових, факторингових компаній тощо), а також з іншими страховиками. Безпосередньо здатність витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними суб'єктами на ринку визначається конкурентоспроможністю [1, с. 1203]..

Питання конкурентоспроможності страхової компанії можна розглядати з різних позицій: страховика, страхувальника, державного нагляду. Конкурентні переваги формують різні чинники, оскільки найбільш значима перевага з боку страхової компанії може бути не такою важливою, якщо її розглядати з позиції інших учасників. Функціонування страхової компанії вимагає прийняття рішень (у сфері менеджменту, маркетингу) щодо структури її страхового портфеля, враховуючи як конкурентоспроможність страхових продуктів, так і конкурентоспроможність самої компанії. Найбільш узагальнено конкурентоспроможність страхової компанії можна визначити як потенційну або реалізовану здатність фінансової установи до ефективного довготривалого функціонування у релевантному внутрішньому та зовнішньому середовищі [2].

Конкурентоспроможність страхової компанії:

- ґрунтується на конкурентних перевагах страхової компанії, а саме на здатності максимально використовувати всі можливі конкурентні переваги, забезпечені відповідними економічними чинниками;

- визначає спроможність страхової компанії витримувати конкурентний тиск на страховому ринку шляхом повного врахування усіх економічних чинників (як ендогенних, так і екзогенних), що обумовлені формуванням конкурентного середовища ринку, з метою встановлення довготривалого рівноважного функціонування компанії;

- відображає позицію цього фінансового інституту щодо конкурентів [3, с. 170].

Страховий ринок відіграє важливу роль в отриманні національних конкурентних переваг, тому проблема підвищення рівня конкурентоспроможності його суб'єктів набуває особливого значення. Незважаючи на численні наукові праці, присвячені розгляду теоретичних аспектів визначення конкурентоспроможності різних суб'єктів економічної діяльності, між тим серед вітчизняних та зарубіжних науковців не існує єдиного погляду на сутність цього. Характеристика найбільш поширених підходів наведена у таблиці 1.1 [4].

Дослідження наявних у фаховій літературі підходів до тлумачення сутності поняття «конкурентоспроможність страхової компанії» свідчить про відсутність єдиного підходу до її визначення та дає змогу зробити висновок, що конкурентоспроможність страхової компанії не є постійною характеристикою, адже вона визначає здатність вести конкурентну боротьбу та протистояти конкурентам лише у певний період часу.

Таблиця 1.1

Основні підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність»

Автор	Визначення
Кваско А. В., Лавренюк М. М.	Здатність створювати, виробляти і продавати товари та послуги, цінові й нецінові якості яких привабливіші, ніж в аналогічній продукції

[5]	конкурентів
Г.В. Кравчук [6, с. 12]	Конкурентоспроможність страхової компанії запропоновано трактувати як комплексну порівняльну характеристику, яка відображає рівень переваги сукупності оціночних показників діяльності, що визначають успіх компанії на певному сегменті страхового ринку за певний проміжок часу по відношенню до сукупності показників конкурентів, в основі якої лежать сукупність критеріальних ознак та збалансоване поєднання вибраних показників економічної активності, фінансової стійкості, рентабельності, достатності капіталу, соціальних інтересів та фінансово-інвестиційної діяльності страховиків, яка забезпечує загальний економічний ефект та фінансовий результат функціонування страховика.
Піддубний І. О., Піддубна А. І. [7]	Потенційна або реалізована здатність економічного суб'єкта до функціонування в релевантному зовнішньому середовищі, яке ґрунтується на конкурентних перевагах і відображає його позицію щодо конкурентів
С.С. Осадець [8, с. 264]	Конкурентоспроможність страхової компанії визначається як наявність у неї можливостей для надання таких страхових послуг, яким з боку потенційних страховиків буде надано пріоритет порівняно з послугами компаній конкурентів, які знайдуть попит і будуть з успіхом реалізовані на страховому ринку, забезпечуючи таким чином успішне функціонування організації у довгостроковій перспективі.
Яновський А. [9]	Багаторівнева категорія, оскільки передбачає оцінку всіх функціональних сфер діяльності суб'єкта (виробництва, кадрового потенціалу, фінансів, маркетингу)
Ярошенко С. [10]	Можливість відстоювати власні переваги на ринку завдяки наявності ефективнішої стратегії або здатності функціонувати в довгостроковому періоді на ринку, отримувати та реінвестувати прибуток у вдосконалення виробництва, підтримання якості продукції та стимулювання робітників

Узагальнення наявних наукових підходів дало змогу виявити, що більшість дослідників розглядає конкурентоспроможність як здатність страхової компанії володіти певними можливостями для створення та реалізації конкурентних переваг, які сприятимуть забезпеченню її прибуткової діяльності, фінансової стійкості та стабільності розвитку. Фактично сутнісна наповненість змісту цієї економічної категорії полягає у тому, що «конкурентоспроможність страхової компанії» – це досягнення позитивних фінансових результатів за рахунок ефективності всіх видів діяльності в умовах мінливого конкурентного середовища.

Аналітичне узагальнення наявних підходів свідчить про те, що автори виокремлюють такі основні аспекти визначення категорії «конкурентоспроможність»:

- властивість об'єкта, що характеризується здатністю задовольняти конкретні потреби споживачів;
- похідна боротьби та конкуренція;
- порівняння з діяльністю та продукцією інших суб'єктів господарювання та оцінка зовнішніми суб'єктами;
- наявність тісного зв'язку з якісними характеристиками діяльності ринкового суб'єкта;
- перевага об'єкта над конкурентами.

Тобто під конкурентоспроможністю переважно розуміють здатність суб'єкта господарювання випереджати суперника в досягненні поставлених економічних цілей, що фактично є характеристикою ефективного функціонування протягом тривалого періоду в умовах конкурентного ринку.

Багатогранність конкурентоспроможності як економічної категорії виявляється в таких її аспектах [11, с. 13]:

- за територіально-географічною ознакою виділяється міжнародна та національна конкурентоспроможність;
- залежно від масштабності економічних суб'єктів виділяється конкурентоспроможність товару (послуги), організації, галузі та економіки загалом;
- залежно від урахування фактору часу виділяється конкурентоспроможність на визначену дату, за період, у перспективі.

Оскільки виключним видом діяльності страхових компаній є страхування, то конкурентоспроможність страхових компаній можна визначити як здатність страхових компаній створювати, надавати та реалізовувати привабливі для

кінцевого споживача страхові послуги та протистояти конкуруючим страховикам на страховому ринку [4].

У теорії та практиці стратегічного управління найчастіше конкурентоспроможність розглядається в двох аспектах:

1) конкурентоспроможність товару (продукції), тобто ступінь його відповідності на певний момент вимогам цільових груп споживачів або обраного ринку за найважливішими характеристиками (технічними, економічними, екологічними тощо);

2) конкурентоспроможність організації, що передбачає рівень її компетенції відносно інших організацій-конкурентів у нагромадженні та використанні виробничого потенціалу певної спрямованості, а також його окремих складових: технології, ресурсів, менеджменту (особливо стратегічного), навичок і знань персоналу тощо, а також знаходить відображення в таких результируючих показниках, як, зокрема, якість продукції (послуг), прибутковість, продуктивність [1, с. 1202].

Специфіка управління конкурентоспроможністю страхових компаній обумовлює необхідність дослідження взаємозв'язку конкурентоспроможності з іншими поняттями теорії конкуренції, зокрема: конкурентоспроможністю послуги (продукту), привабливістю послуги (продукту), конкурентною перевагою, конкурентною позицією, конкурентним потенціалом, конкурентною стратегією [4].

Ієрархічну структуру понять теорії конкуренції в загальному вигляді представлена на рис. 1.1.

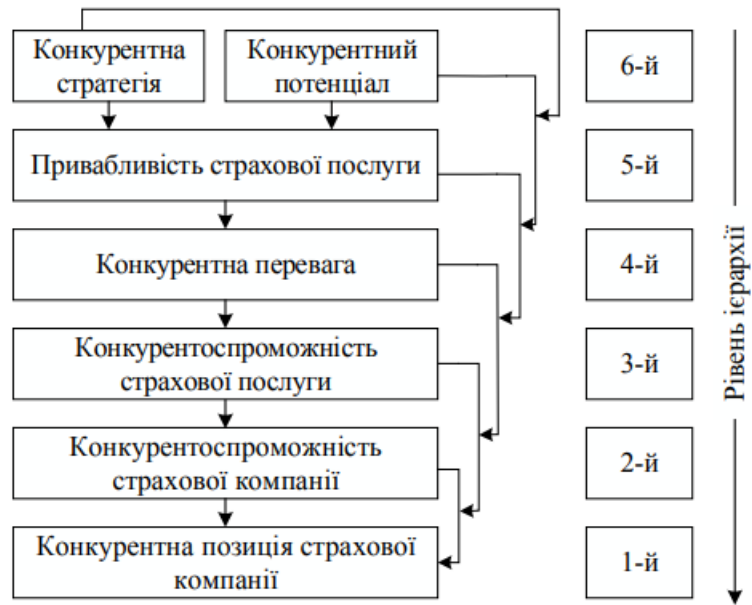

Рис. 1.1. Ієрархія понять теорії конкуренції [4].

Як видно з рис. 1.1, ієрархія понять у теорії конкуренції є 6-рівневою. Шостий рівень включає конкурентну стратегію та конкурентний потенціал страхової компанії, оскільки від цих двох складових залежить ефективність усіх інших рівнів ієрархії. Так, при формуванні конкурентної стратегії визначається модель дій та сукупність правил, якими має керуватися підприємство при прийнятті рішень для забезпечення привабливості страхової послуги, формування її конкурентних переваг та досягнення і довгострокової підтримки конкурентоспроможності страхової компанії.

Якісно розроблена та реалізована конкурентна стратегія дає змогу страховій компанії на основі сформованого конкурентного потенціалу підвищувати конкурентоспроможність та завоювати відповідну конкурентну позицію. Конкурентний потенціал включає комплекс можливостей і ресурсів підприємства, що забезпечують привабливість страхових послуг, отримання переваг на ринку, підвищення конкурентоспроможності та досягнення бажаних конкурентних позицій на ринку.

На п'ятому рівні ієрархії знаходиться привабливість страхової послуги для споживачів, як необхідна умова забезпечення конкурентних переваг і конкурентоспроможності страхової послуги та компанії.

Четвертий рівень ієрархії включає конкурентні переваги, завдяки яким досягається випередження страховиком конкурентів на ринку туристичних послуг. Конкурентні переваги виступають основою забезпечення конкурентоспроможності страхової послуг та страховика загалом, а також є підставою досягнення необхідної конкурентної позиції на ринку.

На третьому та другому рівні ієрархії знаходяться конкурентоспроможність страхової послуги та страхової компанії, які є результатом реалізації розробленої конкурентної стратегії за наявності відповідного конкурентного потенціалу.

Конкурентна позиція страхової компанії знаходиться на першому рівні ієрархії, оскільки залежить від категорій вищих рівнів, є цільовим показником будь-якої конкурентної стратегії та індикатором успішності управління конкурентоспроможністю страхової компанії. Представлений взаємозв'язок між поняттями свідчить про необхідність врахування ступеня впливу даних категорій одна на одну при визначенні конкурентоспроможності страхових компаній.

1.2. Параметри оцінки конкурентної позиції страхової компанії на ринку

Конкурентна позиція визначає місце страхової компанії на страховому ринку у порівнянні з конкурентами як результат реалізації обраної конкурентної стратегії та досягнутого рівня конкурентоспроможності.

Конкурентне середовище страхової компанії поділяється на внутрішнє, фактори якого можуть бути контрольовані страховиком (фінансовий стан, діюча система управління, планування та контроль діяльності, організаційна структура, достатність рівня кваліфікації персоналу), та зовнішнє (мікросередовище та

макросередовище), на фактори якого страховик не може здійснити прямий вплив.

Зовнішнє мікросередовище страховика формується такими складовими, як, зокрема, контактні аудиторії, ринки, клієнти, конкуренти, посередники, канали реалізації, асистентські компанії, громадськість. [1, с. 1202].

Зовнішнє макросередовище є сукупністю соціально-демографічних (якісно-кількісні зміни у структурі населення), економічних (зміни у доходах населення, рівні зайнятості, заощаджень, рівні інфляції тощо), політико-правових (набуття чинності нових законів та постанов), культурних (ставлення громадськості до даного страховика, продукту чи послуги, зміни стилю життя та цінностей), науково-технічних факторів (рівень розвитку комунікаційних та інноваційних технологій).

Математична формалізація конкурентоспроможності передбачає попередній розгляд страхової компанії у зовнішньому та внутрішньому конкурентному середовищі через призму конкурентних переваг [12], які кількісно можуть бути описані економічними чинниками, що їх обумовлюють (рис. 1.2) [3, с. 170].

Інтенсивність впливу ендогенних чинників формування конкурентного середовища страхової компанії безпосередньо залежить від ефективності діяльності страховика, стану його ресурсної бази, характеру організації системи стратегічного управління, загального менеджменту тощо. Тобто, ендогенні чинники характеризують умови внутрішнього конкурентного середовища фінансової установи і, з точки зору її конкурентоспроможності, характеризують можливість та ефективність адаптації страховика до умов зовнішнього середовища.

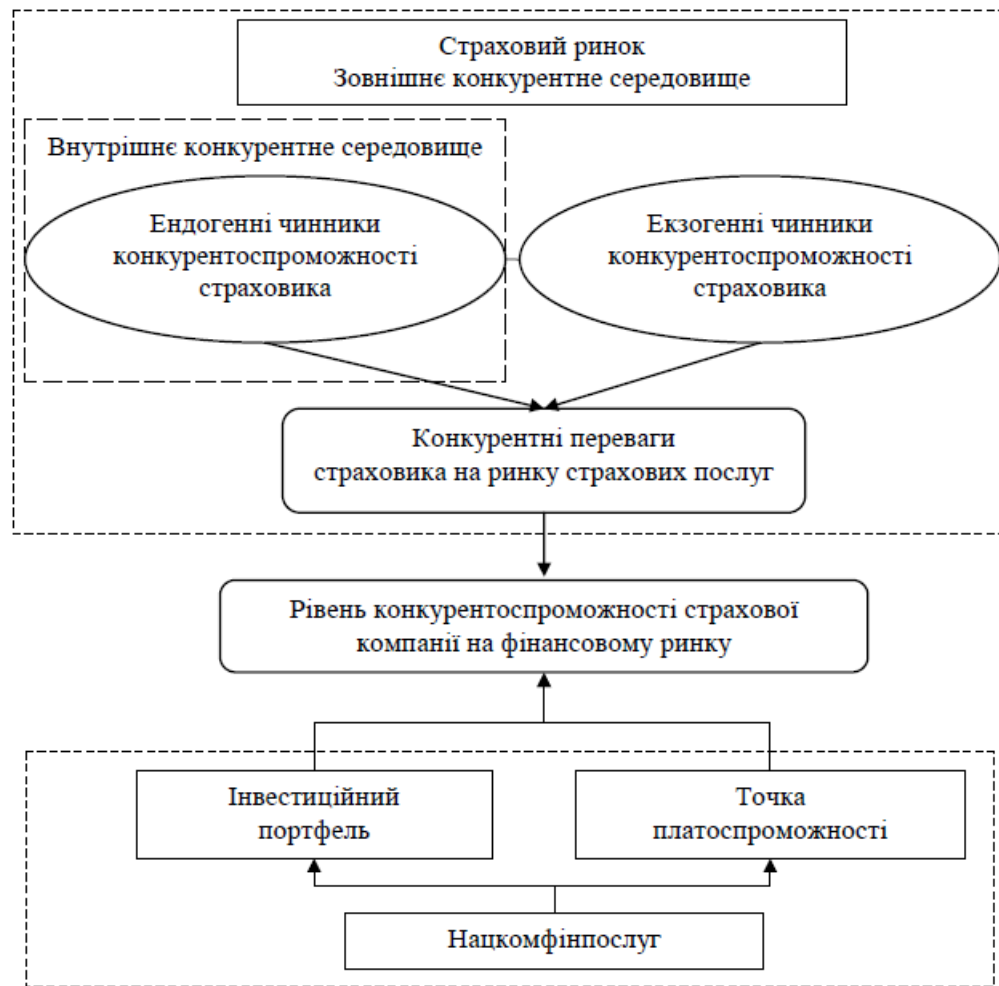

Рис. 1.2. Вплив чинників конкурентного середовища на формування конкурентоспроможності страхової компанії на ринку

Для забезпечення стійкого конкурентного позиціонування страхової компанії на страховому ринку найбільш значимою є група саме внутрішніх чинників формування конкурентного середовища, адже саме вони є об'єктом активного впливу з боку самої компанії. Водночас інтенсивність прояву екзогенних чинників прямо не залежить від особливостей організації діяльності страхової компанії, вони цілком обумовлені зовнішнім середовищем.

Враховуючи, що безпосередній вплив страхової компанії на зовнішні чинники формування конкурентного середовища обмежений, рівень конкурентоспроможності страхової компанії буде залежати від здатності та можливостей фінансової установи гнучко, вчасно і без додаткових витрат

адаптуватися до умов зовнішнього середовища. Крім цього, як внутрішні, так зовнішні чинники формування конкурентоспроможності страхової компанії не є ізольованими, вони діють системно, що посилює наслідки дії кожного окремо взятого [13].

Охарактеризуємо основні ендогенні й екзогенні чинники формування конкурентоспроможності страхової компанії на страховому ринку (табл. 1.2).

Таблиця 1.2

**Чинники формування конкурентного середовища
страхової компанії [3, с. 172]**

Внутрішні чинники	Зовнішні чинники
1. Зниження страхових тарифів	1. Індекс конкурентоспроможності країни 2. Індекс якості життя 3. ВВП на душу населення
2. Частка на страховому ринку	4. Стратегії розвитку страхового ринку
3. Співробітництво з іноземними страховими компаніями	5. Інноваційний потенціал внутрішнього страхового ринку 6. Рівень інвестиційної привабливості країни 7. Система оподаткування
4. Диверсифікація страхових послуг	8. Політичний чинник
5. Мережа відділень страхової компанії	9. Процентна ставка за депозитами і кредитами 10. Зміна валютного курсу

Зокрема, розгалужена мережа представництв страхової компанії дає змогу суттєво розширити клієнтську базу, підвищити якість обслуговування. Диверсифікація страхового портфеля за рахунок збільшення частки перестрахових операцій дасть можливість забезпечити необхідний рівень фінансової стійкості та платоспроможності страхової компанії. Крім цього, диверсифікація послуг є одним із інструментів управління та розподілу ризиків.

Що стосується зовнішніх чинників, то рівень платоспроможного попиту на страхові продукти визначається показниками якості життя, ВВП. Інноваційний потенціал внутрішнього страхового ринку характеризується

здатністю і рівнем розробки й впровадження новітніх страхових продуктів та удосконаленням існуючих. Зміна системи оподаткування протягом податкового періоду може негативно впливати на конкурентоспроможність страхової компанії, створюючи нерівні умови функціонування.

Оцінка рівня конкурентоспроможності є дуже складним та багатофакторним процесом, оскільки не всі чинники формування конкурентних переваг підлягають кількісній оцінці. Так, в ході якісної оцінки окремих чинників може виникати проблема їх математичної формалізації. Тоді як інші чинники, що обумовлюють формування конкурентних переваг страхової компанії, підлягають кількісній оцінці та є основою здійснення оцінки рівня конкурентоспроможності страхової компанії.

Рівень конкурентоспроможності розглядається як відносний показник – співвідношення кількості конкурентних переваг компанії, що використані нею та обумовлені економічними чинниками її функціонування в конкурентному середовищі, до кількості усіх конкурентних переваг, що сформовані у відповідному середовищі.

Важливим питанням у процесі проведення такої оцінки є визначення рівня взаємообумовленості конкурентних переваг страхової компанії ендогенними економічними чинниками сформованого конкурентного середовища. Припустимо, що внутрішнє конкурентне середовище, в якому функціонує страхова компанія, формується під впливом m -ендогенних економічних чинників, кожен з яких забезпечує отримання страховиком від 1 до p конкурентних переваг. Так, співвідношення між чинниками та конкурентними перевагами можна представити у вигляді матриці, яка буде містити відповідно m рядків та p стовпчиків, а її елементами будуть бінарні характеристики – показники, що приймають два значення: «1», якщо економічний чинник надає конкурентну перевагу, «0» – відповідно не надає. При цьому, кількість конкурентних переваг страхової компанії, сформованих на внутрішньому ринку

страхових послуг, є сумою бінарних показників за кожною конкурентною перевагою, яка обумовлена m -ендогенними чинниками [14].

Розраховані таким чином показники дозволяють говорити про наявність синергізму: тобто ефекту одночасної дії на страхову компанію декількох внутрішніх економічних чинників, що перевищує суму ефектів ізольованого впливу тих самих чинників за рівних умов функціонування страхової компанії на внутрішньому страховому ринку. При цьому, повнота реалізації у сукупності всіх ендогенних чинників формування конкурентного середовища страхової компанії дає змогу отримати додаткові конкурентні переваги на внутрішньому ринку страхових послуг.

За аналогією пропонується проведення розрахунку загальної кількості конкурентних переваг, які сформовані на внутрішньому конкурентному ринку, та частину з яких страхова компанія не використовувала у своїй діяльності. Відмінністю є те, що елементи сформованої матриці будуть характеризуватися лише одним бінарним показником: «1», якщо кожний ендогенний чинник надає конкурентну перевагу для страховика. З урахуванням синергетичного ефекту розраховується загальна кількість усіх наявних конкурентних переваг, які страхова компанія може досягти, але по факту не досягла в межах релевантного конкурентного середовища на страховому ринку.

1.3. Рейтинги як інструмент визначення конкурентної позиції страхової компанії

У світі для визначення конкурентної позиції компанії на ринку широкого розповсюдження отримали рейтингові системи оцінки. Їх застосовують у різних сферах економічної, соціальної, політичної діяльності. Рейтингова оцінка страхових компаній є важливою складовою моніторингу страхових ринків.

Найпростішим способом визначення стану справ конкретного професійного учасника страхового ринку є ренкінг.

Ренкінг – це упорядкований за певною ознакою список суб'єктів того чи іншого ринку. Приміром, найчастіше страхові компанії впорядковують за наступними фінансовими показниками: активи, капітал, обсяги страхових платежів і страхових виплат, страхові резерви та фінансовий результат діяльності [15, с. 45].

Ранжування – це розташування суб'єктів господарювання в порядку зростання або зменшення, за будь - якою визначеною ознакою.

Поняття «рейтинг» (з англ. «to rate» – «оцінювати, визначати клас») полягає у порівняльній кількісній або якісній оцінці рівня визнання або авторитету. За допомогою рейтингу в стислій формі надається вичерпна інформація про його надійність суб'єкта підприємництва [16, с. 15].

Крім поняття «рейтинг» також використовують поняття «рейтингова оцінка». Рейтингова оцінка страховика (з англ. «rating assessment of insurer») – це оцінка, виражена в цифрах або буквах, яка визначає місце страховика серед інших страхових компаній. Така оцінка надається рейтинговим агентством або страхова компанія складає його для себе самостійно на основі певного набору показників та ринкової ваги страховика щодо його фінансової стійкості. Якщо страховикові надається рейтинг відповідним агентством, а рівень наданого рейтингу вигідно вирізняє страховика поміж інших, це є свідченням відкритості та прозорості його діяльності [17, с. 802].

Отже, поняття «рейтинг» можна визначати як порівняльну якісну або кількісну оцінку суб'єкта за сукупністю певних взаємопов'язаних характеристик.

Присвоєння рейтингу страховим компаніям – це процес незалежного оцінювання, який здійснюється за визначеними правилами і методиками. Це дозволяє:

- страховим компаніям – підтвердити свою фінансову надійність, здатність виконувати поточні і майбутні зобов'язання за договорами страхування;

- потенційному страхувальникові – обрати страховика з урахуванням всіх чинників, що впливають на якість і надійність страхового захисту, а не тільки тому, що компанія є популярною та рекламує себе;

- стати впливовим інформаційним інструментом як для її інвесторів, так і для кредиторів, оскільки потенційна ефективність діяльності та перспективи розвитку страхової компанії багато в чому залежать від її рейтингової оцінки [18, с. 24].

Особливостями рейтингування є наступні:

- рейтинг слугує інформаційним джерелом про об'єкт оцінки, враховує систему параметрів, які цікавлять одержувача інформації;

- рейтинг стимулює об'єкт, який оцінюється, до активних дій щодо поліпшення свого становища;

- рейтинг дозволяє зменшити вплив суб'єктивних чинників, адже, як правило, існує їх вплив на формування думки про об'єкт оцінки;

- рейтинг може бути використаний самим об'єктом оцінки для позиціювання себе як такого, що має позитивний імідж, і, як наслідок, залучати нових клієнтів і партнерів [19, с. 262].

Таким чином, присвоєння рейтингу надійності страхової компанії необхідно як страхувальникам, так і іншим суб'єктам, з якими співпрацює страхова компанія, а також самим страховикам.

З боку держави, яка повинна забезпечувати прозорість страхового ринку та сприяти подоланню асиметрії інформації між страховиками і рейтинговими агентствами, достовірність та постійна періодичність наданих рейтингів страхового ринку, необхідність в рейтингах полягає в тому, що це дозволяє державним органам спостерігати за станом основних учасників страхового

ринку та здійснювати контроль. Водночас, рейтинговим агентствам має бути забезпечений доступ до об'єктивної інформації про стан страхової компанії для найбільш точного визначення їх місця за рейтинговою шкалою.

Страхувальникам рейтинг страховика дозволяє оцінити, наскільки успішною та надійною є страхова компанія, до того ж, рейтинг звільняє від необхідності проведення аналізу фінансової звітності, яким пересічний страхувальник не володіє. Потенційний страхувальник завдяки рейтингу має змогу більш виважено обирати компанії для страхування життя, майна та відповідальності [18, с. 24].

Щодо страховика, то для нього наявність рейтингу має велике значення, адже високий рейтинг засвідчує його фінансову надійність, здатність виконувати поточні і майбутні зобов'язання за страховими послугами, що він пропонує. Високий рейтинг страховика сприяє покращенню ділових відносин з інвесторами та кредиторами, створенню позитивної репутації на фінансовому ринку, що сприяє залученню потенційних інвесторів та страхувальників; ефективній PR-кампанії, адже, оскільки рейтинги публікуються в різних ЗМІ, вони стають доступними для всіх споживачів фінансової інформації; спрощеному доступу до банківських кредитів.

Інвесторам і кредиторам наявність рейтингової оцінки страхових компаній зберігає час на пошук інформації, що пришвидшує їх діяльність та покращує її якість [18, с. 24].

Будь-яку рейтингову оцінку страховика здійснюють на основі форм фінансової звітності, затверджених Міністерством фінансів України, визначення дебіторської та кредиторської заборгованості, структури страхових резервів, основних фондів, а також форм звіту про доходи та витрати страхової компанії. Аналіз містить оцінку як поточного фінансового стану страховика, так і оцінку потенційних змін фінансового стану в майбутньому. Складовою аналізу є

вивчення внутрішніх особливостей конкретної страхової компанії та макроекономічних тенденцій, що впливають на страховий ринок загалом.

Прикладом на вітчизняному страховому ринку є рейтинг, який формує журнал Insurance Top на підставі даних, які надаються Українським науково-дослідним інститутом «Права й економічних досліджень». Цей рейтинг публікується у ЗМІ, на офіційному сайті журналу, на сайті Ліги страхових організацій України. Для формування рейтингу використовують такі основні показники: валюта балансу та її темп росту; власний капітал та його частка у валюті балансу; обсяг зібраних страхових премій, зокрема за видами страхування; частка перестраховування в страхових преміях; страхові виплати, зокрема за видами страхування рівень виплат і його темп росту; обсяг страхових резервів та рівень їхнього покриття інвестиційними активами і коштами; частка компанії в загальному обсязі страхових премій по страховому ринку; розмір гарантійного фонду; розмір і структура активів.

Проте, оцінку Insurance Top не можна вважати повноцінним рейтингом, оскільки він передбачає лише ранжування страховиків за значенням певних показників [20, с. 159]. До того ж, таке ранжування не показує реального фінансового стану страхових компаній, адже ані розмір компанії, ані будь-який окремо взятий показник, навіть, якщо він має високе значення, не можуть безумовно свідчити про надійність страхової компанії [21, с. 152].

До Державного реєстру уповноважених рейтингових агентств включено Національне рейтингове агентство «Рюрік», предметом діяльності якого є рейтингування (визначення кредитних рейтингів позичальників та їхніх окремих боргових інструментів) та надання інформаційно-аналітичних і консультаційних послуг у сфері рейтингування. Агентством розроблено власної власну авторську методологію рейтингування для оцінювання рівня фінансової надійності страхових компаній України [22]. Згідно з його методикою якісні й кількісні показники страхової компанії порівнюються із аналогічними

середніми показниками по страховому ринку України, а також з відповідними показниками страховиків, включених в базу даних агентства «Рюрік». Рейтингування вітчизняних страховиків «Рюрік» проводить за такими групами показників: ліквідності та платоспроможності; збитковості; ефективності діяльності; капіталізації; перестраховування; диверсифікації страхового портфеля.

Водночас агентство бере до уваги наявні додаткові показники, що дають змогу визначити рівень фінансової надійності страховиків, а саме:

- склад акціонерів та керівництва страхової компанії;
- входження страхової компанії до фінансово-промислових груп;
- можливість залучення зовнішнього фінансування з боку акціонерів, та позикового капіталу;
- наявність інформації в мережі інтернет та ЗМІ, яка може негативно вплинути на ділову репутацію страховика;
- наявність штрафних санкцій з боку НБУ та інших регулюючих органів.

За результатами аналізу страхова компанія отримує сумарний бал, після чого їй присвоюється відповідний рейтинг за визначеною шкалою. Шкала складається з дев'яти класів фінансової надійності страхової компанії. Чотири класи мають «зелений колір». Це означає, що ці компанії є фінансово надійними порівняно з іншими українськими страховими компаніями. Інші п'ять класів мають «червоний колір». Це означає, що компанія є недостатньо надійною порівняно з іншими страховиками [23, с. 3].

Методики рейтингування страхових компаній в Україні, здебільшого, для аналізу використовують показники платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та інвестиційної привабливості страховика.

Для потенційних страхувальників достатньо аналізу основних показників діяльності страховиків, які оприлюднюються щорічно. Це їм дає змогу визначитись у виборі страхових компаній, які працюють на ринку. Однак для

більш глибокого аналізу потрібна професійна рейтингова оцінка, яка враховує крім абсолютних і відносні фінансові показники, які дають можливість дослідити діяльність страховиків в динаміці та визначити їх потенціал.

Крім цього, важливо правильно оцінювати показники фінансового стану страховиків, для чого у рейтингу мають бути рекомендовані їх нормативні величини, які можуть бути визначені з врахуванням прогресивної вітчизняної та світової практики страхового бізнесу [24, с. 152].

Отже, рейтингові показники є досить складними та неоднозначними. Різні методики використовують їх в різній кількості, співвідношенні, взаємозалежності. Але загалом, підходи до такої оцінки є однаковими. Практично всі методики базуються на аналізі як кількісних, так і якісних показників діяльності поряд з використанням як точної методики обчислень, так і експертних оцінок фахівців. Результатом оцінки за будь-якою методикою є присвоєння страховій компанії певного класу надійності.

Висновки до розділу 1

Конкуренція – це найважливіша ланка всієї системи ринкового господарства. Здатність витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними суб'єктами на ринку визначається конкурентоспроможністю.

Страховий ринок відіграє важливу роль в отриманні національних конкурентних переваг, тому проблема підвищення рівня конкурентоспроможності його суб'єктів набуває особливого значення.

Під конкурентоспроможністю розуміють здатність суб'єкта господарювання випереджати суперника в досягненні поставлених економічних цілей, що фактично є характеристикою ефективного функціонування протягом тривалого періоду в умовах конкурентного ринку.

Конкурентоспроможність страхових компаній можна визначити як здатність страхових компаній створювати, надавати та реалізовувати привабливі

для кінцевого споживача страхові послуги та протистояти конкуруючим страховикам на страховому ринку.

Конкурентне середовище страхової компанії поділяється на внутрішнє, фактори якого можуть бути контрольовані та зовнішнє (мікросередовище та макросередовище), на фактори якого страховик не може здійснити прямий вплив.

Оцінка рівня конкурентоспроможності є дуже складним та багатофакторним процесом, оскільки не всі чинники формування конкурентних переваг підлягають кількісній оцінці.

Чинники, що визначають перевагу страховика над конкурентами, характеризуються економічними показниками, такими, як додатковий прибуток, більш висока рентабельність, ринкова частка, обсяг продажів, тобто вони характеризують якість виконання завдань конкурентних та фінансових стратегій.

Рейтингова оцінка страховика – це процес незалежного оцінювання, який здійснюється за визначеними правилами і методиками. Методики рейтингування страхових компаній в Україні, здебільшого, для аналізу використовують показники платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та інвестиційної привабливості страховика. Рейтингові показники є досить складними та неоднозначними. Практично всі методики базуються на аналізі як кількісних, так і якісних показників діяльності, одночасно використовуючи як точні методики обчислень, так і експертні оцінки фахівців.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ КОНКУРЕНЦІЇ НА СТРАХОВОМУ РИНКУ УКРАЇНИ ТА ОЦІНКА КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ ПРАТ «СК «АВАНГАРД»

2.1. Аналіз конкуренції на страховому ринку України

Нині Україна переживає не прості часи: політичну та економічну нестабільність, воєнний стан. Все це ускладнює конкурентні позиції на фінансових ринках, зокрема на страховому ринку. З точки зору практики, важливо визначити та зрозуміти, які умови та фактори впливають на конкурентоспроможність страхової компанії, дослідити поточний стан концентрації страхового ринку та розробити рекомендації щодо укріплення конкурентних позицій компаній на ринку.

Відбулися зміни у складі учасників страхового ринку (страховиків) у 2022 році (табл. 2.1.).

Таблиця 2.1

Зміни у складі учасників страхового ринку (страховиків) у 2022 році [25]

К-ть страховиків у ДРФУ	01.01.2022		01.03.2022		01.09.2022	
	ДРФУ	ліцензіати	ДРФУ	ліцензіати	ДРФУ	ліцензіати
Всього, з них:	156	144	145 (-11)	142 (-2)	140 (-5)	140 (-2)
non-life	143	131	132 (-11)	129 (-2)	127 (-5)	127 (-2)
life	13	13	13	13	13	13

Станом на 01.09.2022 в Державному реєстрі фінансових установ (ДРФУ) обліковувалося 140 страховиків, з них 13 – компанії зі страхування життя. Усі страховики в ДРФУ є ліцензіатами

У січні-лютому 2022 року з ДРФУ виключені 10 страховиків-неліцензіатів, які були зареєстровані в зоні ООС та АР Крим, а також 1 страховик – після анулювання йому ліцензій (як захід впливу).

З початку військової агресії страховий ринок зменшився на 5 учасників сегменту non-life: 3 страховики – після анулювання ліцензій (як захід впливу); 1 страховик – після анулювання ліцензій за заявою; 1 страховик, який був у січні 2022 року включений до ДРФУ, проте так і не отримав жодної ліцензії на здійснення страхової діяльності.

Станом на 22.09.2022 у 3 страховиків тимчасово призупинено ліцензії на здійснення страхової діяльності, 1 страховику анульовано ліцензії.

Станом на 30.06.2022 загальний обсяг активів страховиків у порівнянні з початком року (до військової агресії), майже не змінився (+2,2%) і склав 65,7 млрд грн. При цьому, за вказаний період кількість страховиків скоротилася – з 155 (01.01.2022) до 142 (01.07.2022) (рис. 2.1).

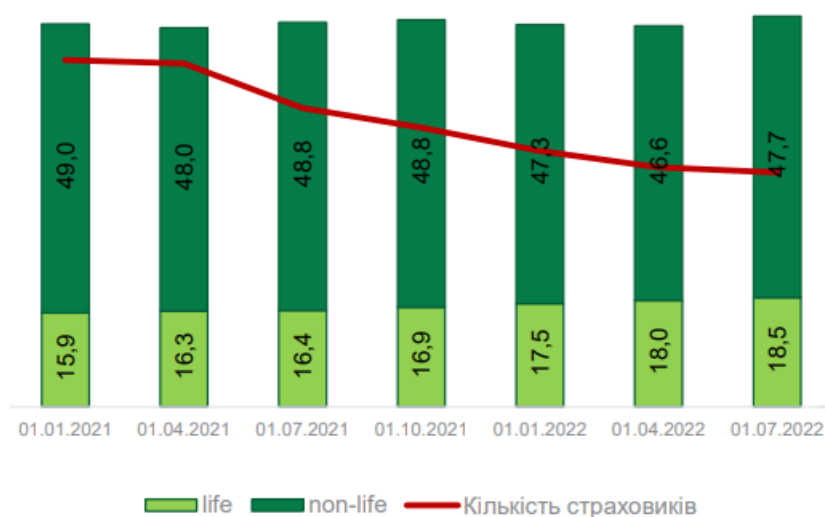

Рис. 2.1. Обсяг активів та кількість страхових компаній, млрд грн [25]

Страховий ринок продемонстрував помірний приріст прийнятних активів (+2,2%) а у компаній, що звітують – зросли дещо більше (+3,2%). Протягом дії воєнного стану страховики те тільки не зменшили, але й наростили обсяги ліквідних активів – з 14,9 млрд грн до 17,2 млрд грн.

Обсяг сформованих страхових резервів у I півріччі 2022 залишився сталим (36,6 млрд грн). Традиційно, приріст страхових резервів мав місце у сегменті life, а також зростанням резервів збитків страховиків non-life за рахунок великих

збитків, які у переважній частці були перестраховані, та збільшення термінів врегулювання заявлених збитків, при цьому резерви незароблених премій зменшились з огляду на істотне скорочення обсягів наданих послуг у сегменті non-life (рис. 2.2).

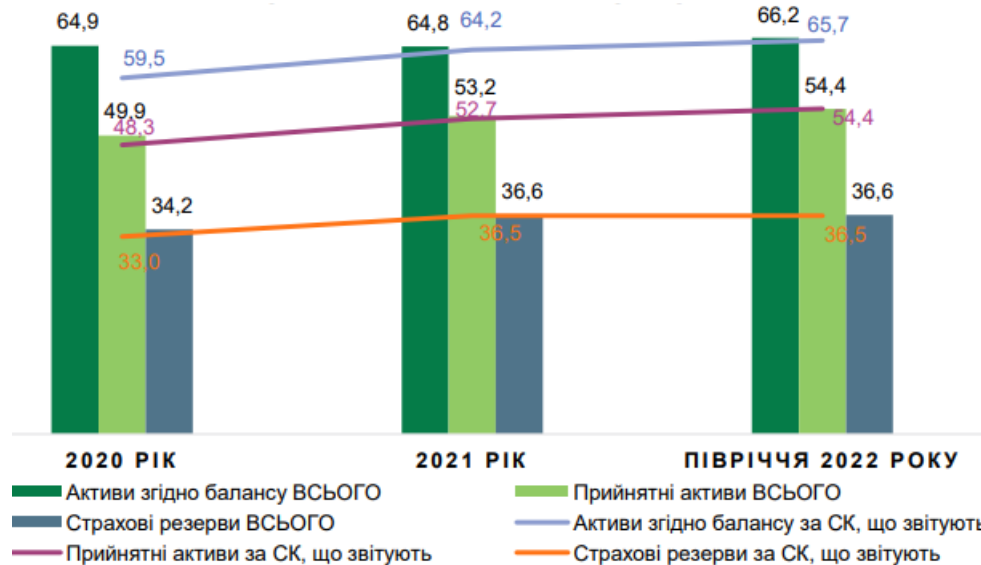

Рис. 2.2. Обсяг активів, прийнятних активів та резервів страхових компаній, млрд грн [25]

Загальні підписані премії у I півріччі 2022 року у порівнянні з I півріччям 2021 року скоротилися майже на третину (-28%) і склали 17,8 млрд. грн. – при цьому скорочення обсягів у більшій мірі мало місце у сегменті non-life (-29%), обсяги страхових премій зі страхування життя скоротилися удвічі менше (-15%).

Обсяги сплачених страхових виплат/відшкодувань у I півріччі цього року також співмірно впали у сегменті non-life (-32%). Також, на зменшення обсягів страхових відшкодувань вплинуло зниження частоти заявлених випадків з ОСЦПВ, КАСКО.

Рівень виплат склав 34% та не змінився.

Динаміка показників за останні 4 квартали свідчать про те, що найбільший спад обсягів діяльності припав на кінець I кварталу 2022 року. У II кварталі

падіння продовжилось, але воно було менш стрімким – страховики змогли організувати та налагодити роботу в умовах воєнного стану (рис. 2.3).

Рис. 2.3. Страхові премії та страхові виплати страхових компаній, млрд грн [25]

Спад обсягів діяльності спостерігався у перестрахованні. Операції вихідного перестраховання у першій половині 2022 року впали вдвічі (-51%) з 4,7 млрд грн до 2,3 млрд грн – у порівнянні з аналогічним періодом минулого року, при цьому перестраховання всередині країни скоротилось вчетверо – з 1,9 млрд грн до 0,5 млрд грн.

Частка вихідного перестраховання у загальних страхових преміях скоротилась з 19% до 13% у порівнянні результатів перших шести місяців 2021 та 2022 років. Водночас міжнародні страховики значно збільшили права вимоги до перестраховиків. Тож формування резервів не мало негативного впливу на прибутковість ринку.

Після виходу з ринку у II півріччі 2022 року страховиків, що спеціалізувалися на операціях перестраховання, значно знизилися як загальні обсяги операцій вихідного перестраховання всередині країни, змінилось співвідношення між операціями вихідного перестраховання у резидентів та нерезидентів на користь останніх: з 60%/40% (I півріччя 2021 року) до 85%/15% (I півріччя 2022 року) (рис. 2.4).

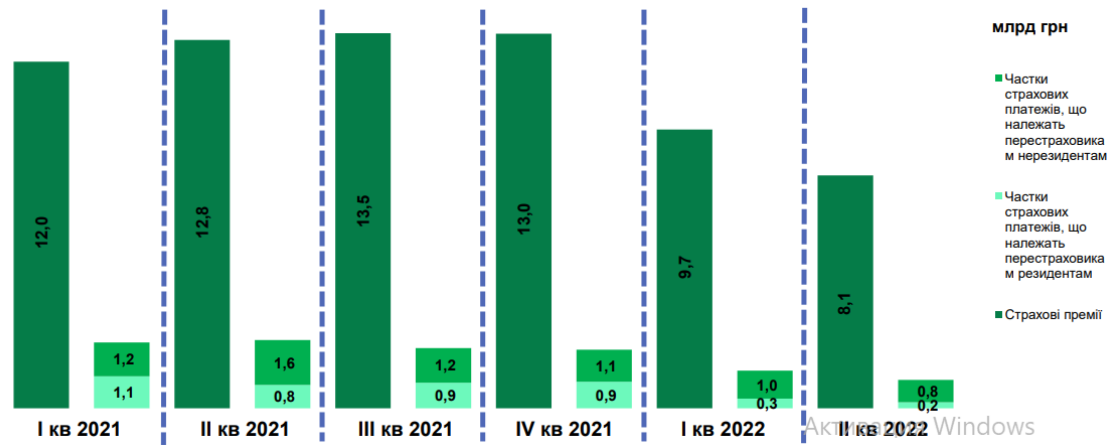

Рис. 2.4. Обсяги перестраховування, млрд грн [25]

Щодо структури страхового портфеля, то у I півріччі 2021 року 44% страхових премій традиційно припало на автостраховування (ОСЦПВ, Зелена картка, КАСКО) – у період військової агресії частка цих видів страхування у портфелі стала більш значною (за аналогічний період минулого року – 36%). Особові види страхування (ДМС, страхування від нещасних випадків, страхування життя) склали 31% (рис. 2.5).

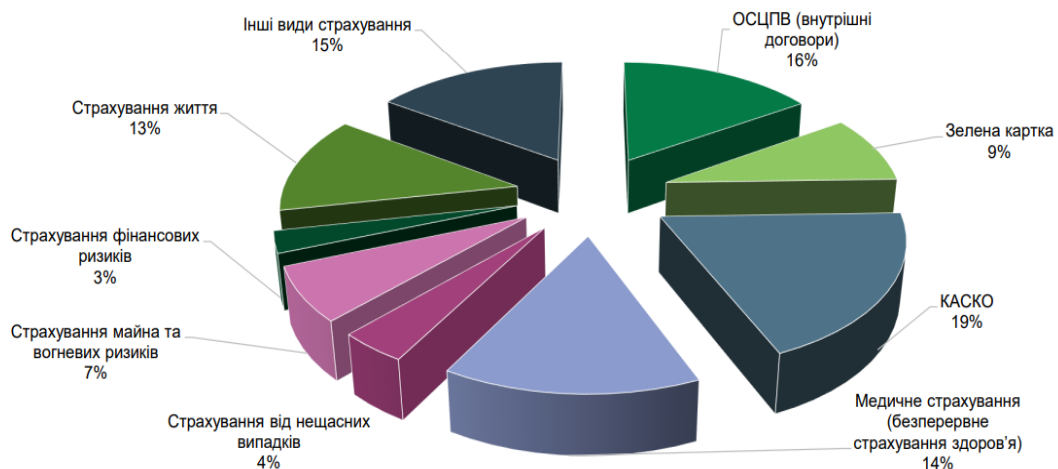

Рис. 2.5. Страховий портфель за I півріччя 2022 року за видами страхування [25]

У структурі страхового портфеля найбільше скоротились обсяги страхування майнових та вогневих ризиків (-60%), фінансових ризиків (-64%) та КАСКО (-30%).

Драйверами підтримки страхового бізнесу non-life стали «Зелена картка» (+76%), ОСЦПВ (-13%), страхування від нещасних випадків (-16%).

Надходження страхових премій зі страхування життя скоротилося на 16% (рис. 2.6).

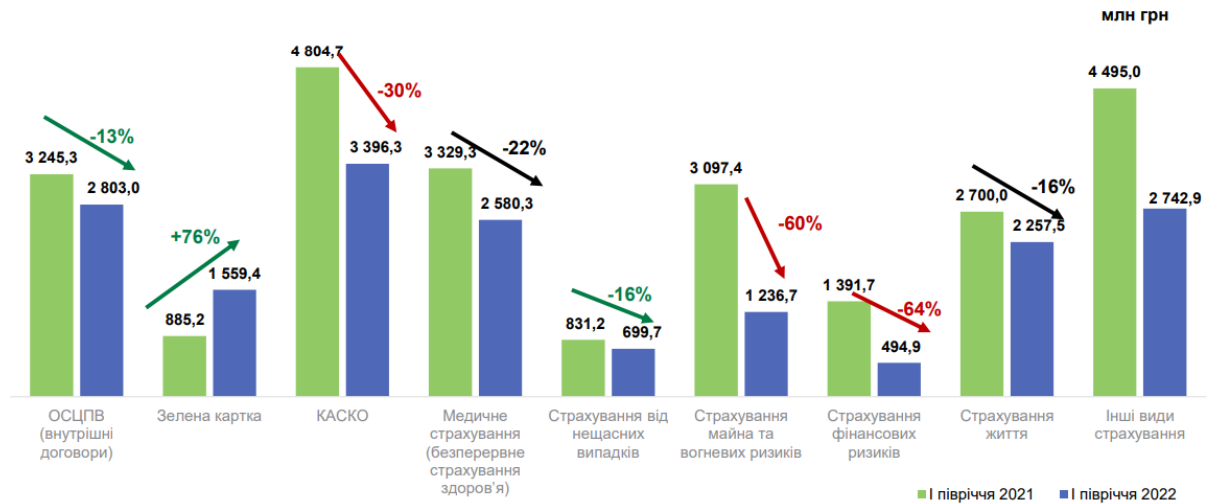

Рис. 2.6. Динаміка структури страхового портфелю [25]

Структура прийнятних активів для забезпечення вимог до капіталу не змінилася під час воєнного стану. Військова агресія проти України майже не вплинула на структуру прийнятних активів страховиків:

- частка ОВДП зросла з 27,9% до 31,1%;
- частки коштів, розміщених на депозитних та поточних рахунках у банках залишилась сталою;
- частка прийнятної дебіторської заборгованості на зросла (7,1-7,7%).

Частка найбільш ліквідних та безпечних прийнятних активів (кошти в банках, ОВДП, кошти в МТСБУ) з початку року істотно не змінилась (65% станом на 01.01.2022; 66,1% – станом на 01.07.2022).

З урахуванням проведення на території України бойових дій вартість та наявність на балансах страховиків нерухомого майна (9%) потребуватиме, як тільки це стане можливо, інвентаризації та оцінки вартості (рис. 2.7).

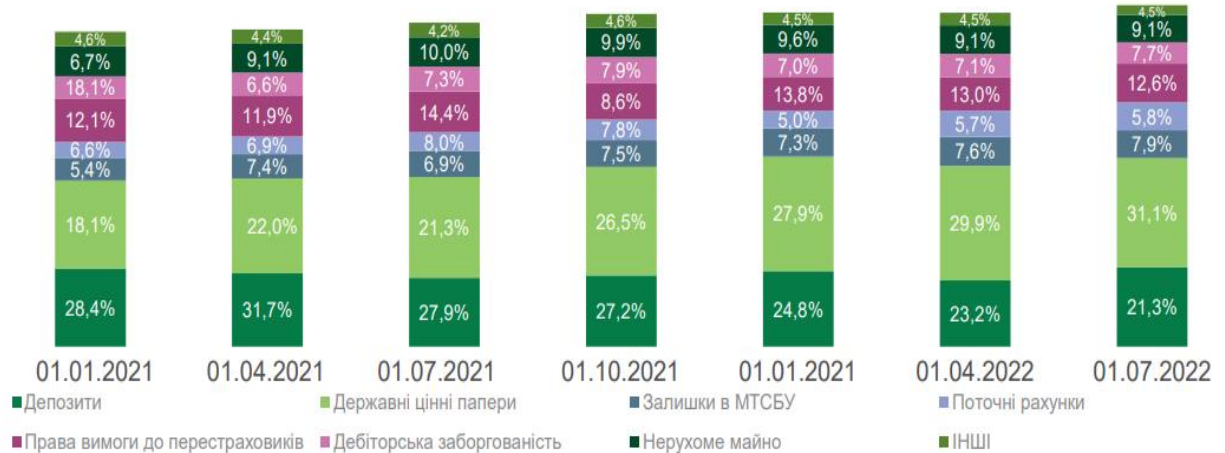

Рис. 2.7. Структура прийнятних активів для забезпечення вимог до капіталу [25]

Щодо загальних змін обсягів діяльності з 21.03 до 04.09.2022 в секторі NON-LIFE, то можна констатувати, що страховий ринок демонстрував відновлення показників діяльності у порівнянні із першим шоким місяцем війни, поступово налагоджуючи операційні та управлінські процеси, скорочуючи просідання показників. В середньому обсяги страхового ринку non-life скоротилися на 25% у порівнянні із 40-50% у перші місяці військової агресії, при цьому падіння обсягів страхових виплат залишається співмірним (-26%). Підтримка обсягів страхової діяльності забезпечується переважно за рахунок автотранспортного страхування: «Зелена картка», ОСЦПВ, КАСКО та медичного страхування (корпоративний сегмент). У періоді, що досліджувався, у страховиків не відбулося аномального відтоку грошових коштів, страхові компанії не тільки не втрачають, а нарощують ліквідність (+49%) (рис. 2.8).

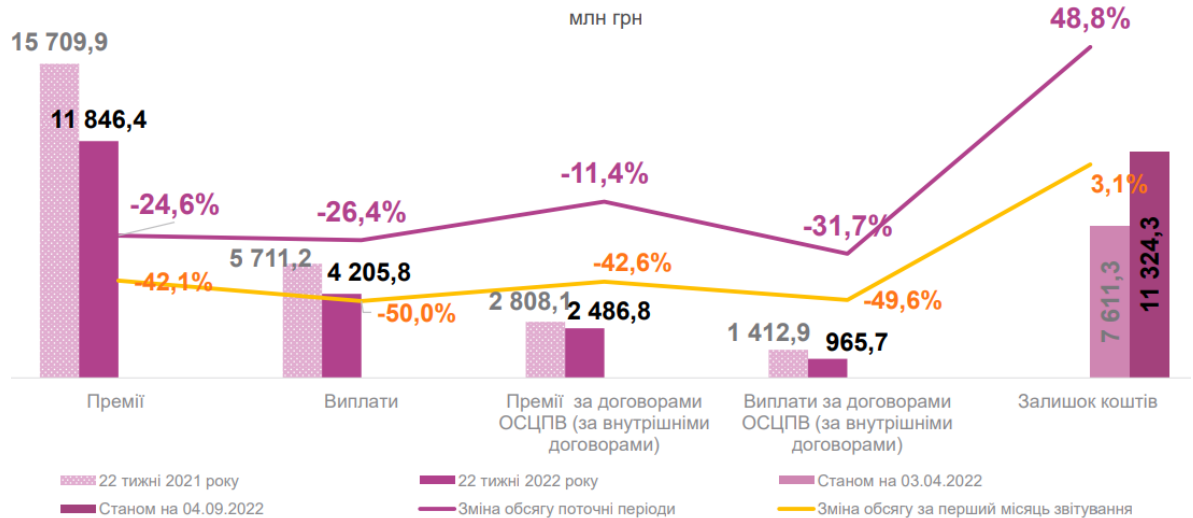

Рис. 2.8. Загальні зміни обсягів діяльності NON-LIFE [25]

Ринок страхування життя також демонструє відновлення показників діяльності за період з 21.03 до 04.09.2022. Так, відновлюються його обсяги: як у страхових преміях (-21% у порівнянні із початком війни (-57%)), так і у страхових виплатах, де має місце вихід на обсяги аналогічного періоду попереднього року (-52% та - 65% проти +6% та +10% у страхових виплатах та виплатах викупних сум відповідно). Під час дії військового стану компанії зі страхування життя накопичують ліквідність, одночасно інвестуючи у військові облігації (рис. 2.9).

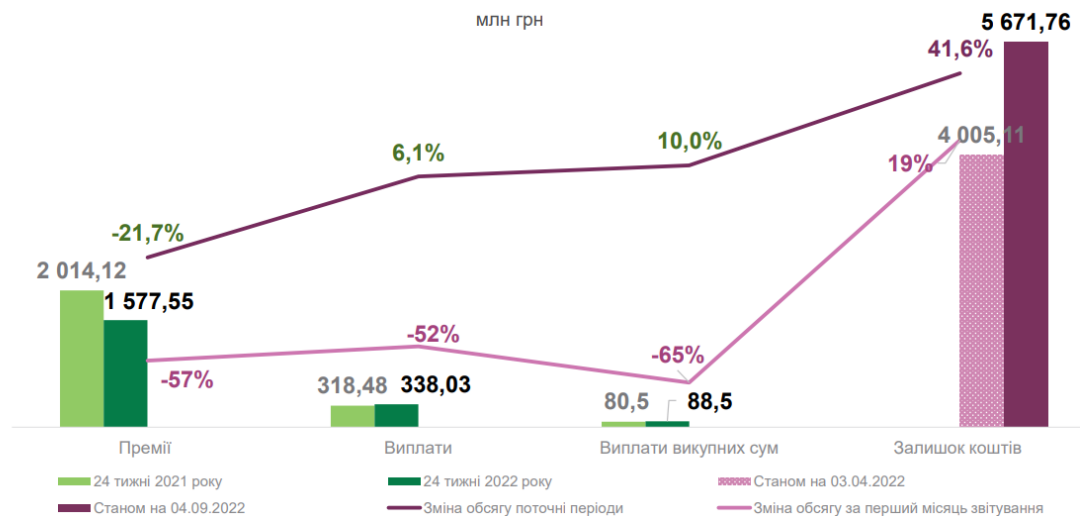

Рис. 2.9. Загальні зміни обсягів діяльності LIFE [25]

Найбільші СК рівня суспільної важливості (CB1), на яких припадає 58% страхових премій та 97% страхових зобов'язань, знаходяться в «зеленій» (11 та 7 СК відповідно).

У сегменті Life немає компаній рівня суспільної важливості CB4

СК non-life, що порушують нормативи, рівномірно розподілені та належать до 2-4 груп СВ

СК life, що порушують нормативи, належать до 2 та 3 груп СВ (рис. 2.10)

Рис. 2.10. Розподіл страховиків за групами суспільної важливості та рівнем платоспроможності станом на 01.07.2022 [25]

Загалом у першому півріччі ризикові страховики показали високу прибутковість. Значну роль у цьому відіграло помітне скорочення витрат (крім операційних). Страховики життя за результатами кварталу отримали значний прибуток.

Для підтримання позитивних тенденцій, що сформувалися на ринку, Національний банк слідкуватиме за дотриманням страховиками вимог до належного та своєчасного розкриття інформації про свій фінансовий стан, обов'язкових фінансових нормативів, а також належним виконанням

страховиками зобов'язань за укладеними договорами страхування. Крім того, здійснюватиметься оперативний моніторинг критичних показників діяльності страховиків та проводитимуться спеціалізовані дослідження ринку.

Ринок страхування гідно проходить випробування війною. Вона стала тим катализатором, який показав реальний стан справ кожного страховика. Фінансово стійкі компанії продовжили свою діяльність, налаштували роботу і забезпечили виконання своїх зобов'язань перед споживачами. Такі компанії довели свою життєздатність і готові працювати на ринку й надалі, навіть в умовах війни [26].

2.2. Загальна характеристика ПрАТ «СК Авангард» та аналіз її фінансового стану

Приватне Акціонерне Товариство «Страхова компанія «Авангард» (далі - ПрАТ «СК «Авангард») вже 18 років користується повагою та довірою партнерів і клієнтів. Вона була зареєстрована 17 листопада 2004 року Державною комісією з регулювання ринків фінансових послуг. Компанія на початку своєї діяльності спеціалізувалася на страхуванні великих будівельних об'єктів. Але, у зв'язку зі світовою кризою, Правління ПрАТ «СК «Авангард» ухвалило рішення про зміну цільової політики компанії та переорієнтувалося на підтримку фізичних осіб, а також малого та середнього бізнесу.

Місцезнаходження: 01133, м. Київ, вул. Коновальця Євгена, будинок 32-Б, приміщення 4 (місцезнаходження за КОАТУУ: 8038200000)

Адреса для листування: 01133, м. Київ, вул. Коновальця Євгена, будинок 32-Б, приміщення 4 [27].

Розробка та реалізація страхових продуктів дозволяють ПрАТ «СК «Авангард» виходити на нові ринки й принципово новий рівень розвитку у сфері обслуговування клієнтів. Компанія регулярно проводить аналіз підприємницьких, аграрних й інноваційних ризиків, ринків фінансових послуг,

попиту малого та середнього бізнесу з метою створення нових страхових продуктів відповідно до потреб кожної галузі.

Акціонерне товариство, згідно з вимогами, має відокремлений баланс, поточний, валютний та інші банківські рахунки, круглу печатку, штампи та бланки зі своїм найменуванням з використанням товарного знаку ПрАТ «СК «Авангард», а також сплачує усі передбачені законодавством податки та збори (обов'язкові платежі).

Предметом безпосередньої діяльності ПрАТ «СК «Авангард» є страхування, перестраховання і фінансова діяльність, пов'язана з формуванням, розміщенням страхових резервів та їх управлінням.

Компанія здійснює усі види обов'язкового, добровільного страхування та перестраховання, на які воно отримало ліцензії згідно з законодавством України.

Головною перевагою ПрАТ «СК «Авангард» є надання вигідних умов страхування та якісне обслуговування клієнтів.

ПрАТ «СК «Авангард» широко представлена в обласних центрах України та активно працює над розвитком регіональної мережі, що дає більше можливостей для якісного обслуговування клієнтів та співробітництва з партнерами.

ПрАТ «СК «Авангард» має 23 ліцензії на здійснення страхування в добровільній та обов'язковій формах:

1. Добровільне страхування вантажів та багажу (вантажобагажу);
2. Добровільне страхування відповідальності перед третіми особами [крім цивільної відповідальності власників наземного транспорту, відповідальності власників повітряного транспорту, відповідальності власників водного транспорту (включаючи відповідальність перевізника)];
3. Добровільне страхування від вогневих ризиків та ризиків стихійних явищ;

4. Добровільне страхування майна [крім залізничного, наземного, повітряного, водного транспорту (морського внутрішнього та інших видів водного транспорту) вантажів та багажу (вантажобагажу)];

5. Добровільне медичне страхування (безперервне страхування здоров'я);

6. Добровільне страхування наземного транспорту (крім залізничного);

7. Добровільне страхування від нещасних випадків;

8. Добровільне страхування медичних витрат;

9. Добровільне страхування фінансових ризиків;

10. Обов'язкове особисте страхування працівників відомчої (крім тих, які працюють в установах і організаціях, що фінансуються з Державного бюджету України) та сільської пожежної охорони і членів добровільних пожежних дружин (команд);

11. Обов'язкове страхування відповідальності суб'єктів перевезення небезпечних вантажів на випадок настання негативних наслідків при перевезенні небезпечних вантажів;

12. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно пожежами та аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки, включаючи пожежовибухонебезпечні об'єкти та об'єкти, господарська діяльність на яких може призвести до аварії екологічного та санітарно-епідеміологічного характеру;

13. Обов'язкове медичне страхування;

14. Обов'язкове страхування відповідальності експортера та особи, яка відповідає за утилізацію (видалення) небезпечних відходів, щодо відшкодування шкоди, яку може бути заподіяно здоров'ю людини, власності та навколишньому природному середовищу під час транскордонного перевезення та утилізації (видалення) небезпечних відходів;

15. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно довкіллю або здоров'ю людей під час зберігання та застосування пестицидів і агрохімікатів;

16. Обов'язкове особисте страхування від нещасних випадків на транспорті;

17. Обов'язкове страхування цивільної відповідальності громадян України, що мають у власності чи іншому законному володінні зброю, за шкоду, яка може бути заподіяна третій особі або її майну внаслідок володіння, зберігання чи використання цієї зброї;

18. Обов'язкове страхування предмета іпотеки від ризиків випадкового знищення, випадкового пошкодження або псування;

19. Добровільне страхування цивільної відповідальності власників наземного транспорту (включаючи відповідальність перевізника);

20. Добровільне страхування сільськогосподарської продукції;

21. Добровільне страхування виданих гарантій (порук) та прийнятих гарантій;

22. Добровільне страхування інвестицій;

23. Добровільне страхування здоров'я на випадок хвороби [27].

Функціонування будь-якого підприємства, і страхової компанії в тому числі, стає можливим завдяки злагодженій взаємодії частин організаційної структури.

Організаційна структура ПрАТ «СК «Авангард» має лінійно-функціональний характер. В сучасних умовах такий вид структури вважають одним із найбільш прийнятних, оскільки вона має порівняно високу організаційну гнучкість та забезпечує ефективність і раціональність управління компанією, а також прийняття вірних і обдуманих управлінських рішень.

В страховій компанії функціонують наступні органи корпоративного управління: загальні збори акціонерів, Наглядова Рада, Правління.

До органів, які здійснюють внутрішній контроль, належать: Наглядова Рада, Служба внутрішнього аудиту (контролю). Станом на 31.12.2021 склад правління АТ «СК «Авангард» виглядає наступним чином [27]:

Головою Наглядової Ради є Кобець Олександр Вікторович.

Голова Правління – Тищенко Альбіна Володимирівна.

До функціональних обов'язків Голови Правління входять:

- здійснення оперативного керівництва діяльністю товариства;
- затвердження правил страхування, страхових тарифів, типових договорів страхування, здійснення економічного обґрунтування запланованої страхової (перестраховальної) діяльності;
- представлення інтересів Товариства в Україні та за її межами в усіх без винятку підприємствах, установах, організаціях незалежно від їх організаційно-правової форми та управління, міністерствах, відомствах, їх структурних підрозділах будь-якого рівня та будь-якої направленості, державних комітетах та підвідомчих їм органам, інших державних органах і громадських організаціях, а також в органах місцевої влади та місцевого самоврядування та їх структурних підрозділах, у фондах, інспекціях, комісіях та комітетах, у судах всіх юрисдикцій тощо;
- укладання та підписання від імені Товариства договорів страхування, перестраховання, співстрахування, договорів банківського вкладу, купівлі-продажу, векселів, та інших договорів, угод, контрактів, в тому числі зовнішньоекономічних, а також інших правових актів;
- прийняття на роботу та звільнення з роботи працівників Товариства;
- визначення умов оплати праці працівників тощо.

Заступник Голови Правління – Ким Сергій Віталійович

Заступник Голови Правління – Слабошпицька Наталія Валеріївна

Члени Наглядової ради:

Тищенко Олександр Сергійович; Моргунова Галина Костянтинівна.

Структура власності ПрАТ «СК «Авангард» виглядає наступним чином (рис. 2.11).

Рис. 2.11. Схематичне зображення структури власності ПрАТ «СК «Авангард» [27]

Власник істотної участі (кінцевий бенефіціарний власник) – Тищенко Альбіна Володимирівна, громадянство – Україна (табл. 2.2).

Основними ризиками, з якими АТ «СК «Авангард» стикнулося у 2020 році значною мірою були пов'язані з загальним станом ринку фінансових послуг, валютними ризиками, негативними тенденціями у банківському секторі, економічно нестабільною ситуацією в країні, зниженням платоспроможності фізичних та юридичних осіб, низьким рівнем страхової культури населення.

ПрАТ «СК «Авангард» є членом Асоціації «Страховий бізнес» та асоційованим членом «Українського медичного Клубу».

Таблиця 2.2

**Відомості про остаточно ключових учасників у структурі власників
надавача фінансових послуг ПрАТ «СК «Авангард» (надавач фінансових
послуг) [27]**

№з/п	ПІБ фіз. особи або повне найменування власника істотної участі у надавачі фінансових послуг	Тип особи	Інформація про особу	Участь особи у надавачі фінансових послуг, %			Опис взаємозв'язку особи з надавачем фінансових послуг
				пряма	опосередкована	сукупна	
1.	Товариство з обмеженою відповідальністю «АВТ-БЬЮТІ»	ЮО	Україна, 01133, м. Київ, вул. Євгена Коновальця, буд. 32-Б, офіс 1016	38,01	-	38,01	Є акціонером надавача фінансових послуг, частка у статутному капіталі – 38,01%, пряме володіння
2.	Тищенко Альбіна Володимирівна	ФО	Громадянство - Україна, - 03141, м. Київ, вул. Волгоградська, буд. 39, кв. 155		38,01	38,01	Опосередковане володіння в розмірі 38,01%, через ТОВ «АВТ-БЬЮТІ». Код 43245111 зі 100% володінням корпоративними правами

Склад та структура доходів та витрат обумовлюється їх сумою за всіма видами діяльності (страхова, інвестиційна та фінансова діяльність) та діяльність пов'язана з перестраховання, якщо страховик займається цією сферою діяльності [28, с. 87].

Доходи групуються за такими ознаками:

- дохід від перестраховання;
- дохід від нестрахової діяльності;
- дохід від прямого страхування;
- доходи, які частково пов'язані зі страховою діяльністю.

Ці групи формуються відповідно до джерела формування доходу, наприклад, надходження страхових премій за видами страхування, що

сплачуються страхувальниками за відповідними договорами чи інших. Дохід від перестраховання визначається комісійними витратами, додатковими винагородами, тощо.

До доходів також відносять: прибуток від реалізації основних фондів, матеріальних цінностей та інших активів;

- доходи від здачі майна в оренду;
- доходи від страхової діяльності, не забороненої законодавством;
- суми, що надійшли в погашення дебіторської заборгованості, списаної в минулі періоди на збитки;
- списана кредиторська заборгованість;
- позареалізаційні доходи.

Виходячи з зазначеного вище, на нашу думку, буде доцільно провести аналіз доходів ПрАТ «СК «Авангард». Результати аналізу представлено в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Динаміка доходів ПрАТ «СК «Авангард» за 2017–2020 роки, тис. грн.

Показники	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2018–2017	2019–2018	2020–2019	2020–2017
Чисті зароблені страхові премії	1360	1066	50847	76090	-294	49781	25243	74730
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	75	4	-2950	-5620	-71	-2954	-2670	-5695
Інші операційні доходи	453	98	17	264	-355	-81	247	-189
Інші фінансові доходи	5	22	264	459	17	242	195	454
Інші доходи	0	0	15873	0	0	15873	-15873	0
Разом	1893	1190	64051	71193	-703	62861	7142	69300

Згідно з табл. 2.3, можна зробити висновок, що чисті зароблені страхові премії мають позитивну динаміку і зростають у швидкому темпі, це може бути зумовлено збільшенням популярності страхової компанії та її надійності.

Інші операційні доходи з 2017 до 2019 зазнали значного зменшення, а у 2020 році зросли порівняно з 2019 та 2018 рр., але в порівнянні з 2017 роком зменшилися на 189 тис. грн.

Інші фінансові доходи мають тенденцію для збільшення, що позитивно впливає на загальний дохід компанії. Інші доходи в сумі 15873 тис. грн мали місце лише у 2019 році.

Загалом доходи ПрАТ «СК «Авангард» за чотири досліджувані роки зросли на 69300 тис. грн, що свідчить про ефективну діяльність компанії.

Витрати страхових компаній також групуються за видами діяльності:

- 1) виконання своїх зобов'язань (виплата страхових відшкодувань);
- 2) витрати пов'язані з обслуговування процесу страхування і перестраховування;
- 3) витрати на утримання страхової компанії.

На українському страховому ринку ще виділяють специфічні витрати. Відповідно до Закону України «Про страхування», витрати страховика включають [29]:

- виплати страхових сум та страхових відшкодувань;
- відрахування в централізовані страхові резервні фонди;
- витрати на проведення страхування;
- відрахування, що входять в ціну продукту.

Витрати на проведення страхових операцій складають від 60 до 90% їх загального розміру. За економічним змістом їх поділяють на три великі групи:

- 1) виплати страхових сум та страхових відшкодувань за договорами страхування і перестраховування;
- 2) витрати на обслуговування процесу страхування і перестраховування;
- 3) витрати на утримання страхової компанії.

Найважливіша стаття витрат страховика, що виправдовує його існування, – виплати страхових відшкодувань (за умовами майнового страхування, страхування відповідальності та підприємницьких ризиків) і страхових сум (за умовами особистого страхування). Це ті витрати, які, відповідно до структури тарифної ставки, забезпечуються нетто–преміями страхових тарифів.

Друга і третя група витрат об'єднуються поняттям «витрати на ведення справи». Вони є основним елементом навантаження як складової частини страхового тарифу і мають свої специфічні особливості.

Витрати на обслуговування процесу страхування і перестраховування в спеціальній економічній літературі й у страховій практиці поділяють на аквізиційні, інкасаційні, ліквідаційні.

Виходячи з зазначеного вище, на нашу думку, буде доцільно провести аналіз витрат ПрАТ «СК «Авангард». Результати дослідження представлено в таблиці 2.4.

Таблиця 2.4

**Динаміка витрат ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017–2020 роки, тис. грн.**

Показник	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2017
Адміністративні витрати	986	1022	2316	2620	36	1294	304	1634
Витрати на збут	590	44	17115	56856	-546	17071	41541	58066
Інші операційні витрати	12	0	171	581	-12	171	410	569
Інші витрати	0	0	40434	6438	0	40434	-33996	6438
Витрати з податку на прибуток	71	48	2521	3068	-23	2473	547	2997
Разом	1659	1114	62557	69563	-545	61443	7006	67904
Елементи операційних витрат								
Матеріальні затрати	18	22	97	227	4	75	130	209
Витрати на оплату праці	670	738	919	944	68	181	25	274
Відрахування на соціальні заходи	146	162	193	194	16	31	1	48
Амортизація	4	-	-	-	-4	-	-	-4
Інші операційні витрати	750	144	19718	59972	-606	19574	40254	59222
Разом	1588	1066	20927	61337	-522	19861	40410	59749

Згідно з табл. 2.4, можна зробити висновок, що адміністративні витрати постійно зростали протягом досліджуваного періоду та за чотири роки зросли на 1634 тис. грн. Те саме спостерігаємо і стосовно витрат на збут. Вони зменшились лише у 2018 році порівняно з 2017 роком на 41541 тис. грн, а далі зростали. Сума зростання за чотири роки становить 58066 тис. грн. Цьому сприяє нестабільна ситуація в країні.

Інші операційні витрати та інші витрати також з кожним роком зростають та порівняно з 2017 роком у 2020 році це зростання склало 569 тис. грн та 6438 тис. грн відповідно.

Витрати з податку на прибуток спочатку зменшились на 23 тис. грн у 2018 році порівняно з 2017 роком, а у 2019 та 2020 рр. зросли відповідно на 2473 тис. грн та 547 тис. грн.

Аналіз елементів операційних витрат засвідчив, що вони зросли за 2017-2020 роки на 59749 тис. грн. Це відбулося за рахунок зростання всіх елементів, здебільшого витрат на оплату праці та інших операційних витрат.

В умовах сучасного стану страхової діяльності інвестиції є доцільним чинником збільшення частки інвестиційної діяльності в загальній активності страхової компанії. Інвестиції допомагають наситити страхові фонди, які, в свою чергу, використовуються для погашення зобов'язань.

Насамперед, проведемо оцінку рівень використання інвестиційного потенціалу ПрАТ «СК «Авангард». Результати оцінки подано в табл. 2.5.

Таблиця 2.5

Показники для оцінки рівня використання інвестиційного потенціалу страховика, 2017-2020 рр., %

№ з/п	Показник	Значення				Абсолютне відхилення			
		2017	2018	2019	2020	2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2018
1.	Показник дохідності власного капіталу	8,5	9,5	5,9	18,5	1	-3,6	+12,6	+9
2.	Показник дохідності інвестицій	-3	-2,5	-0,4	-	0,5	+2,1	+0,4	+2,5
3.	Показник дохідності розміщення страхових резервів	-2,5	-2,6	-3,1	-	-0,1	-0,5	+3,1	2,6
4.	Показник ліквідності активів	52,9	53,7	23,8	52,1	0,8	-29,9	+28,3	-1,6
5.	Показник покриття ліквідними активами страхових резервів	65,8	75,3	39,4	61,9	9,5	-35,9	+22,5	-13,4
6.	Показник частки страхових резервів в активах	50,0	53,5	46,1	65,9	3,5	-7,4	+19,8	+12,4
7.	Показник зростання активів	41,2	42,9	102,9	-27,9	1,7	+60	-130,8	-70,8
8.	Показник зростання інвестиційного портфеля	-80,2	-71,6	315,2	23,6	8,6	+386,8	-291,6	+95,2

Відповідно до табл. 2.5, яка наочно оцінює рівень інвестиційного потенціалу страховика, можна зробити висновок, що показник дохідності власного капіталу переважно зростає, що позитивно впливає на діяльність

компанії. Відповідно до показника дохідності інвестицій, доцільно сказати, що страхова компанія покращує свою інвестиційну стратегію і збиток від інвестицій стає все меншим. Показник дохідності розміщення страхових резервів має негативну динаміку. В 2020 році спостерігалось значне зменшення ліквідності активів (-29,9 пунктів відносно 2017 року), але протягом 2020 року, страхова компанія виправила ситуацію. Частка страхових резервів в активах збільшується, в 2020 році цей показник дорівнює 65,9 %. Показник зростання інвестиційного портфеля має позитивний результат від 2019 року, хоча в 2020 значення значно зменшилося (-291,6).

Наразі ми можемо спостерігати ситуацію, де компанії поступово розвивають інвестиційну та фінансову діяльність та спрогнозувати показники руху коштів (табл. 2.6).

Таблиця 2.6

**Звіт про інвестиційну та фінансову діяльність ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017-2020 рр.**

Показники	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2017-2018	2019-2018	2020-2019	2020-2017
Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності								
Надходження від реалізації фінансових інвестицій	-	-	35871	49732	-	35871	13861	49732
Надходження від отриманих відсотків	5	22	217	501	17	195	284	496
Витрачання на придбання фінансових інвестицій	205	-	25240	69232	-205	25240	43992	69027
Витрачання на придбання необоротних активів	-	-	3908	10018	-	3908	6110	10018
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	-200	22	-25655	-29017	222	-25677	-3362	-25455
Рух коштів у результаті фінансової діяльності								
Надходження від власного капіталу	-	-	-	21300	-	-	21300	21300

Продовження табл. 2.6

Отримання позик	50	94	-	-	44	-94	-	-50
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	-	-	-	1935	-	-	1935	1935
Погашення позик	-	-50	-	94	-50	50	94	94
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	-	-	-	2075	-	-	2075	2075
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	44	50	-94	21160	6	-144	21254	21116

Проаналізувавши табл. 2.6, можна зробити висновки, що у компанії є негативна тенденція щодо інвестиційної та позитивна щодо фінансової діяльності. Витрачання за інвестиційною діяльністю були більшими, ніж надходження. Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності у 2020 році склав -29017 тис. грн., що на -25455 тис. грн. менше, ніж у 2017 році. Чистий рух грошових коштів від фінансової діяльності мав нерівномірну тенденцію, бо у 2019 році він зменшився на 144 тис. грн., а у 2020 році збільшився на 21254 тис. грн порівняно з до 2019 роком. У 2020 році чистий рух коштів від фінансової діяльності становив 21160 тис. грн.

Страхові резерви страхової компанії АТ «СК «АВАНГАРД» утворюються з метою забезпечення майбутніх виплат страхових сум і страхового відшкодування залежно від видів страхування (перестраховування). Страхові зобов'язання приймаються рівними обсягам наявних технічних резервів. Страхові зобов'язання, передані перестраховикам, відображаються в активі балансу страхової компанії АТ «СК «АВАНГАРД» як права вимоги до перестраховиків. АТ «СК «АВАНГАРД» зобов'язане формувати страхові резерви (технічні резерви) і вести їх облік за видами страхування. Величина резервів незароблених премій відображається у відповідній окремій статті балансу АТ «СК «АВАНГАРД» як технічні резерви.

Збільшення (зменшення) величини резервів незароблених премій у звітному періоді відповідно зменшує (збільшує) зароблені страхові платежі

(страхові внески, страхові премії). При здійсненні операцій перестраховування частки страхових платежів (страхових внесків, страхових премій), що були сплачені за договорами перестраховування, формують права вимоги до перестраховиків і обліковуються як суми часток перестраховиків у резервах незароблених премій. Обсяги страхових резервів у перестраховальника при цьому не зменшуються. В табл. 2.7 розглянемо динаміку змін страхових резервів за 2017-2020 рр.

Таблиця 2.7

**Сума страхових резервів страхової компанії ПрАТ «СК «Авангард»,
2017-2020 рр., тис. грн.**

Статті	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2017-2018	2018-2019	2019-2020	2020-2017
Страхові резерви, в тому числі:	714	251	28250	32929	-463	27999	4679	32215
- резерв збитків або резерв належних виплат	9	6	2954	8574	-3	2948	5620	8565
- резерв незароблених премій	705	245	25296	24355	-460	25047	-941	23650

Згідно даних табл. 2.7, можна зробити висновок, що сума страхових резервів має загалом позитивну динаміку. Лише у 2018 році їх обсяг значно зменшився на 463 тис. грн, а у 2019 спостерігаємо суттєве зростання на 27999 тис. грн та у 2020 році порівняно з 2019 р. – на 4679 тис. грн. Загалом за чотири роки обсяг страхових резервів збільшився на 32215 тис. грн. Це сприяє надійності компанії, її популярності та збільшенню клієнтів.

Прибуток страхової компанії являє собою фінансовий результат її діяльності за певний звітний період (квартал, півріччя, дев'ять місяців, рік).

Аналіз прибутку ПрАТ «СК «Авангард» представлено в табл. 2.8

Таблиця 2.8

**Динаміка прибутку ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017–2020 рр., тис. грн.**

Статті	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2018-2017	2019–2018	2020–2019	2020–2017
Валовий прибуток	1094	1060	49524	74811	-34	48464	25287	73717
Фінансовий результат від операційної діяльності прибуток (збиток)	34	96	26989	9398	62	26893	-17591	9364
Фінансовий результат до оподаткування: прибуток	39	118	2692	3419	79	2574	727	3380
Чистий фінансовий результат: прибуток (збиток)	-32	70	171	351	102	101	180	383

Згідно з таблицею 2.8, можна зробити висновок, що валовий прибуток зростає, прибуток від операційної діяльності має також позитивну динаміку, фінансовий результат після оподаткування зростає, не зважаючи на збільшення податків.

Під час провадження страхової діяльності юридичних осіб-резидентів одночасно із ставкою податку на прибуток, визначеною у п. 136.1 ст. 136 Податкового кодексу України (далі – ПКУ), такі суб'єкти господарювання сплачують податок на дохід податок [30].

Ставки податку на дохід встановлюються у таких розмірах:

- 3 відсотки – за договорами страхування від об'єкта оподаткування, що визначається у п.п. 141.1.2 п. 141.1 ст. 141 ПКУ (п.п. 136.2.1 п. 136.2 ст. 136 ПКУ).

Ставка податку на прибуток визначена до оподаткування у 2020 році складала 18% – для оподаткування прибутку. Аналіз динаміки сплати податків представлено в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

**Оподаткування ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017–2020 рр.**

Статті	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2017
Витрачання на оплату зобов'язань з податків і зборів	195	214	242	5153	19	28	4911	4985
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	57	71	48	4582	14	-23	4534	4525
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	138	143	194	571	5	51	377	433
Витрати з податку на прибуток	71	48	2521	3068	-23	2473	547	2997

Відповідно табл. 2.9, можемо спостерігати збільшення витрат на податки, це зумовлюється збільшенням зароблених премій. Витрати з податку на прибуток зросли на 2997 тис. грн за чотири роки.

Фінансовий стан відіграє важливу роль і для клієнтів страхових компаній. Здебільшого потенційні клієнти шукають стабільну та платоспроможну компанію, щоб зменшити свої ризики на неповерненість коштів [31, с. 204].

Потенційні клієнти та контролюючі органи зацікавлені в надійності страхової компанії, так як, її надійність зумовлюється виконанням страхових

зобов'язань. Проведемо аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Авангард» в табл. 2.10.

Таблиця 2.10

**Аналіз ліквідності та платоспроможності ПрАТ «СК «Авангард»
відповідно до результату діяльності протягом 2017–2020 рр.**

Показники	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2018
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	2,06	2,08	4,16	8,97	0,02	2,08	4,81	6,91
Коефіцієнт швидкої ліквідності	4,18	2,15	8,68	9,54	-2,03	6,53	0,86	7,48
Коефіцієнт поточної ліквідності	5,07	2,19	9,34	10,75	-2,88	7,15	1,41	5,68
Коефіцієнт критичної ліквідності	5,02	2,19	9,29	10,71	-2,83	7,1	1,42	5,69

Згідно з даними табл. 2.10, коефіцієнт абсолютної ліквідності, який демонструє частку поточних зобов'язань компанії, яка може бути негайно погашена, є значно вищим за нормативне значення. Нормативним вважається значення від 0,2 до 0,35. Абсолютне відхилення вище 0,35 свідчить про надмірний залишок коштів та про їх неефективне їх використання. Щоб вирішити дану проблему, компанія може вкласти частину коштів, приміром, у фінансові інвестиції.

Коефіцієнт швидкої ліквідності вимірює здатність компанії вчасно погасити свої короткострокові зобов'язання з допомогою високоліквідних активів (грошові кошти та їх еквіваленти, поточні фінансові інвестиції, дебіторську заборгованість і т. д.). Норматив показника знаходиться в межах 0,7–1,5. Також спостерігаємо значне перевищення значення коефіцієнтів від рекомендованого протягом чотирьох років.

Коефіцієнт поточної ліквідності є узагальнюючим показником, який вимірює загальну ліквідність і показує, наскільки зобов'язання забезпечуються поточним активами, тобто, скільки грошових одиниць поточних активів припадає на одну грошову одиницю поточних зобов'язань. Оптимальне

значення показника – 1-2,5. За даними таблиці спостерігаємо також значне перевищення фактичних даних над нормативними. Це може означати уповільнення обертання капіталу у зв'язку з невиправданим зростанням дебіторської заборгованості.

Коефіцієнт критичної ліквідності (проміжний коефіцієнт покриття) визначається як відношення поточних активів за мінусом виробничих запасів і затрат до поточних пасивів. Нормативне значення 0,7–1,5. Бачимо аналогічно до попередніх коефіцієнтів суттєве перевищення значень над нормативними. Надто висока ліквідність (коефіцієнт ліквідності значно перевищує одиницю) говорить про недоліки у використанні поточних активів, що призводить до зниження показника прибутковості (рентабельності).

Таким чином, аналіз ліквідності засвідчив, що страхова компанія проводить неефективну політику управління фінансовими ресурсами.

Аналізуючи фінансову стійкість, спочатку потрібно зазначити, що на неї мають вплив різні фактори: внутрішні, зовнішні та змішані. До внутрішніх факторів належать: якість страхового портфеля, склад та структура тарифної ставки, склад та структура витрат, маркетингова політика та менеджмент компанії тощо; до зовнішніх – інфляція, час, тривалість звітного період та кон'юнктура ринку. Виокремлюють ще змішані чинники впливу, до яких відносять: розмір, склад та структуру статутного капіталу; страхові резерви, систему перестраховування, роль інвестиційної діяльності в формуванні доходу страхової компанії, тощо [32, с. 173]. Аналіз показників фінансової стійкості представлено в таблиці 2.11.

**Аналіз показників фінансової стійкості ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017–2020 рр.**

Показник	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
					2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2018
Коефіцієнт фінансової стійкості	11,86	1,57	0,62	1,05	-10,29	-0,95	0,43	-10,81
Коефіцієнт фінансової стабільності	0,98	0,82	0,91	0,95	-0,16	0,09	0,04	-0,03
Коефіцієнт фінансової незалежності	0,92	0,61	0,38	0,51	-0,31	-0,23	0,13	-0,41
Коефіцієнт фінансової залежності	0,08	0,39	0,62	0,49	0,31	0,23	-0,13	0,41
Коефіцієнт фінансового ризику	0,08	0,64	1,6	0,95	0,56	0,96	-0,65	0,87
Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,06	0,25	0,58	0,46	0,19	0,33	-0,12	0,4
Власний оборотний капітал	498	13	11994	379	-485	11981	-11615	-119
Робочий капітал	1212	264	40244	33308	-948	39980	-6936	32096
Коефіцієнт забезпеченості власним оборотним капіталом	0,33	0,03	0,27	0,01	-0,3	0,24	-0,26	-0,32
Коефіцієнт забезпеченості робочим капіталом	0,8	0,54	0,89	0,91	-0,26	0,35	0,02	0,11
Коефіцієнт інвестування	1,04	1,02	2,39	1,01	-0,02	1,37	-1,38	-0,03
Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу	0,04	0,02	0,58	0,01	-0,02	0,56	-0,57	-0,03
Коефіцієнт маневреності робочого капіталу	0,1	0,27	0,82	0,47	0,17	0,55	-0,35	0,37
Коефіцієнт забезпечення запасів власними коштами	38,31	1,86	53,54	3,21	-36,45	51,68	-50,33	-35,1
Коефіцієнт покриття запасів робочим капіталом	93,23	264,0	179,66	282,27	170,77	-84,34	102,61	189,04

Відповідно до табл. 2.11, можна зробити висновок, що ПрАТ «СК «Авангард» є фінансово стійкою компанією, оскільки практично всі показники протягом 2017–2020 років мають значення в межах рекомендованих нормативів або перевищують їх. Залежність від позикового капіталу є прийнятною, оскільки це є специфікою діяльності страхової компанії, яка полягає в тому, що страховик використовує в своїй діяльності кошти страхових резервів, які по суті є коштами страхувальників.

Далі проведемо аналіз показників ділової активності (табл. 2.12).

Таблиця 2.12

**Аналіз показників ділової активності ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017–2020 роки**

№	Показник	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення				Темп росту, %		
						2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2018	2018	2019	2020
1.	Коефіцієнт оборотності усіх активів	0,10	0,88	0,95	1,02	0,78	0,07	0,07	0,92	780,0	7,95	7,36
2.	Тривалість 1 обороту усіх активів, днів	3492,73	414,65	385,65	343,61	-3078	-29	-42,04	-3149	-88,1	-6,9	-10,9
3.	Коефіцієнт обертання оборотних активів	0,90	2,20	1,13	2,07	1,3	-1,07	0,94	1,17	144,4	-48,6	83,2
4.	Тривалість 1 обороту оборотних активів	405,26	166,06	323,54	176,17	-239,2	157,5	-147,4	-229,1	-59,0	95,43	-45,5
5.	Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості	3,17	71,07	7,41	39,02	67,9	-63,66	31,61	35,85	2142	-89,6	5,26
6.	Тривалість 1 обороту деб. заборгованості, днів	115,4	5,14	49,24	9,35	-110,3	44,1	-39,89	-106,1	-95,5	857,9	-81,0
7.	Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості	12,95	11,71	19,42	73,52	-1,24	7,71	54,1	60,57	-9,58	65,8	278,6
8.	Тривалість 1 обороту кред. заборгованості, днів	28,18	31,16	18,79	4,96	2,98	-12,37	-13,83	-23,22	10,57	-39,7	-73,6
9.	Коефіцієнт обертання власного капіталу	0,11	1,44	2,46	1,99	1,33	1,02	-0,47	1,88	1209,1	70,8	-19,1
10.	Період окупності власного капіталу, днів	3221,13	253,03	148,20	183,65	-2968	-104,8	35,5	3037,5	-92,1	-41,4	23,9
11.	Коефіцієнт обертання інвестованого капіталу	0,11	1,08	1,04	1,07	0,97	-0,04	0,03	0,96	881,8	-3,7	2,9
12.	Період окупності інвестованого капіталу, днів	3412,75	338,98	350,99	341,61	-3074	12,01	-9,38	-3071	-90,1	3,54	-2,67

З таблиці 2.12 випливає, що протягом досліджуваного періоду спостерігається покращення за всіма показниками ділової активності. Так, всі коефіцієнти оборотності демонструють зростання, що відповідно приводить до скорочення періодів обертання. Отже, можна зробити висновок, що ділова активність в розрізі операційної та інвестиційної діяльності зростає.

Таблиця 2.13

**Аналіз показників рентабельності ПрАТ «СК «Авангард»
за 2017–2020 роки, %**

№	Показник	2017	2018	2019	2020	Абсолютне відхилення			
						2018-2017	2019-2018	2020-2019	2020-2017
1.	Рентабельність страхової діяльності	0,02	0,09	1,29	0,15	0,07	1,2	-1,14	0,13
2.	Рентабельність продажу	0,8	0,99	0,97	0,98	0,19	-0,02	-0,01	0,18
3.	Рентабельність інвестиційної діяльності	-0,003	0,07	0,03	0,005	0,073	-0,04	-0,025	0,008
4.	Рентабельність активів	-0,002	0,06	0,003	0,005	0,062	-0,09	0,002	0,057
5.	Рентабельність власного капіталу	-0,003	0,095	0,008	0,009	0,098	-0,09	0,001	0,012

Проаналізувавши таблицю 2.13 можна зробити висновок, що зазначені показники рентабельності розглядаються двояко: з однієї сторони, ці показники використовуються для оцінки фінансових результатів діяльності страхової компанії, з другої – вони є показниками, які характеризують один із аспектів фінансового стану страховика. Так, можна побачити, що рентабельність страхової діяльності є невисокою, проте, позитивною є її тенденція до збільшення. Найбільше значення спостерігаємо у 2019 році, що пов'язано з із зростанням величини отриманого прибутку.

Рентабельність продажу, яка, враховуючи специфіку діяльності страхової компанії охоплює продаж страхових продуктів, коливалась практично на одному рівні протягом чотирьох років і має дуже високі значення, що свідчить про активну діяльність компанії щодо залучення страхувальників.

Рентабельність інвестиційної діяльності мала від’ємне значення у 2017 році, що пов’язано із збитком, який отримала компанія. Далі, з 2018 до 2020 р. спостерігаємо хоча і позитивні значення, але з тенденцією до зниження, що свідчить про зниження інвестиційної активності компанії.

Рентабельність активів є одним з ключових критеріїв діяльності та стратегічного управління компанії. Її зростання в динаміці свідчить про підвищення рівня прибутковості компанії від використання загального капіталу. Отримані результати свідчать, що у 2017 році компанія була нерентабельною за активами, а починаючи з 2018 р. рентабельність компанії знижувалася.

Рентабельність власного капіталу (фінансова рентабельність) характеризує ефективність використання капіталу, вкладеного власниками у компанію. Спостерігаємо досить низькі значення зазначеного показника, що свідчить про зниження добробуту її власників.

2.3. Оцінка конкурентної позиції ПрАТ «СК Авангард» серед страхових компаній України

Оцінимо конкурентну позицію ПрАТ «СК Авангард» серед інших страхових компаній. За рейтингом, який складає журнал «Форіншурер», «СК Авангард» не входить до ТОП-10 найбільших ризикових страховиків України [33]. Тому порівнювати компанію з цими великими гравцями страхового ринку немає сенсу.

Проведемо оцінку конкурентної позиції ПрАТ «СК Авангард» серед компаній, які мають приблизно такий самий обсяг активів. Ми скористалися інформацією, яка оприлюднюється на сайті НБУ «Основні показники діяльності страхових компаній» [34], обрали ще 9 компаній, які мають близький до ПрАТ «СК Авангард» обсяг активів і провели їх ранжування компаній в табл. 2.14.

Таблиця 2.14

Ранжування страхових компаній за активами, 2021 рік

№з/п	СК	Активи, тис. грн	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	86998	1
2.	АСК «Дністер»	86264	3
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	85353	5
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	83462	7
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	83205	8
6.	АТ «СК» Авангард»	84428	6
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	86265	2
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	82841	9
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	77299	10
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	85491	4

Отже, з табл. 2.14 бачимо, що за обсягом активів ПрАТ «СК Авангард» займає 6-те місце серед компаній своєї групи.

Далі проведемо ранжування зазначених вище компаній за основними абсолютними показниками діяльності і визначимо серед них місце ПрАТ «СК Авангард».

Таблиця 2.15

Ранжування страхових компаній за власним капіталом, 2021 рік

№з/п	СК	Власний капітал, тис. грн	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	45014	10
2.	АСК «Дністер»	80838	1
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	65464	6
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	71770	2
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	55413	7
6.	АТ «СК» Авангард»	40727	8
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	46428	9
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	68674	5
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	62857	4
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	71016	3

З табл. 2.15 бачимо, що за власним капіталом ПрАТ «СК Авангард» займає 8-ме місце.

Таблиця 2.16

Ранжування страхових компаній за страховими резервами, 2021 рік

№з/п	СК	Страхові резерви, тис. грн	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	39004	1
2.	АСК «Дністер»	3684	10
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	18336	4
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	7768	9
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	17538	5
6.	АТ «СК» Авангард»	33341	2
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	32429	3
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	10896	7
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	12791	6
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	8250	8

За обсягом страхових резервів ПрАТ «СК Авангард» займає посідає другу сходинку, що є позитивною характеристикою для компанії, адже свідчить про те, що у компанії резерви сформовані в достатній кількості для виконання своїх зобов'язань.

Таблиця 2.17

Ранжування страхових компаній за преміями, 2021 рік

№з/п	СК	Премії підписані, тис. грн	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	64185	6
2.	АСК «Дністер»	8356	10
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	24711	8
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	69321	5
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	147414	2
6.	АТ «СК» Авангард»	127672	3
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	124868	4
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	20294	9
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	30733	7
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	326299	1

За обсягом премій піписаних ПрАТ «СК Авангард» займає 3-тє місце, що свідчить про ефективну роботу компанії із залучення клієнтів.

Таблиця 2.18

**Ранжування страхових компаній за страховими виплатами та
страховими відшкодуваннями, 2021 рік**

№з/п	СК	Страхові виплати та страхові відшкодування, тис. грн	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	23079	2
2.	АСК «Дністер»	4532	6
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	8831	5
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	19616	3
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	44002	1
6.	АТ «СК» Авангард»	644	8
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	9206	4
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	1112	7
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	205	9
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	26	10

З табл. 2.18 бачимо, що за обсягом страхових виплат та страхових відшкодувань ПрАТ «СК Авангард» посідає лише 8-му позицію.

Таблиця 2.19

**Ранжування страхових компаній за чистим фінансовим результатом,
2021 рік**

№з/п	СК	Чистий фінансовий результат, тис. грн	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	-3084	9
2.	АСК «Дністер»	-4459	10
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	-2592	8
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	12384	1
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	1152	5
6.	АТ «СК» Авангард»	1137	6
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	150	7
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	9507	2
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	1318	4
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	2208	3

За чистим фінансовим результатом ПрАТ «СК Авангард» займає 6-те місце в групі зазначених компаній.

Таким чином, за результатами ранжування можна констатувати, що ПрАТ «СК Авангард» лише за обсягом підписаних премій та страхових резервах

займає високі місця, а за всіма іншими показниками знаходиться на останніх позиціях.

Використаємо метод суми місць та складемо загальний рейтинг зазначених страхових компаній (табл. 2.21). Страхові компанії, загальна сума рейтингових місць яких складає від 30 до 35, мають високий рівень привабливості для клієнтів, від 35 до 40 – середній рівень привабливості, від 40 до 45 – задовільний рівень привабливості, а від 50 рейтингових балів – низький рівень привабливості.

Таблиця 2.20

Визначення конкурентної позиції страхових компаній, 2021 рік

СК	Сума рейтингових місць	Місце в рейтингу	Висновок
ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	29	3	високий рівень привабливості
АСК «Дністер»	40	7	середній рівень привабливості
ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	36	5	середній рівень привабливості
ПрАТ «СК «Раритет»	27	1	високий рівень привабливості
ПрАТ «СК «КРОНА»	28	2	високий рівень привабливості
АТ «СК» Авангард»	33	4	високий рівень привабливості
ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	29	3	високий рівень привабливості
ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	39	6	середній рівень привабливості
ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	40	7	середній рівень привабливості
ТДВ «СК «КАСТОДІ»	29	3	високий рівень привабливості

Отже, провідні позиції у рейтингу досліджуваної групи компаній зайняли такі страхові компанії, як ПрАТ «СК «Раритет», ПрАТ «СК «КРОНА» та ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС» яка розділила третє місце з ПрАТ «СК «Оранта-Січ» та ТДВ «СК «КАСТОДІ». Саме ці компанії можна вважати найбільш

успішними та привабливими для страхувальників серед десяти обраних компаній за абсолютними показниками діяльності. Вони мають високий або наближений до високого рівень привабливості за запропонованою шкалою.

ПрАТ «СК Авангард» посіла четверте місце в рейтингу, що відповідає високому рівню привабливості для клієнтів.

Середній рівень привабливості у таких страхових компаній як ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ», яка посіла п'яте місце; ПрАТ СК «АРСЕНАЛ», яка посіла шосте місце та АСК «Дністер» і ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА», які розділили сьоме місце. Задовільний рівень не отримала жодна з компаній.

Як бачимо, страхова компанія ПрАТ «СК Авангард» увійшла до п'ятірки в рейтингу серед десяти українських компаній, які мають наближений один до одного обсяг активів. Це означає, що у своєму сегменті вона є стабільною, фінансово стійкою та надійною. Страхувальники можуть їй довіряти, оскільки у разі виникнення страхового випадку компанія гарантовано виконає свої зобов'язання перед клієнтами.

Висновки до розділу 2

Аналіз конкуренції на ринку страхових послуг України показав, що відбулися зміни у складі учасників страхового ринку (страховиків) у 2022 році.

З початку військової агресії страховий ринок зменшився на 5 учасників сегменту non-life, в сегменті life змін не відбулося. Станом на 01.09.2022 в Державному реєстрі фінансових установ (ДРФУ) обліковувалося 140 страховиків, з них 13 – компанії зі страхування життя.

Загальний обсяг активів страховиків у порівнянні з початком року (до військової агресії), майже не змінився (+2,2%). Протягом дії воєнного стану страховики те тільки не зменшили, але й наростили обсяги ліквідних активів.

Обсяг сформованих страхових резервів у I півріччі 2022 залишився сталим. Резерви незароблених премій зменшились з огляду на істотне скорочення обсягів наданих послуг у сегменті non-life.

Загальні підписані премії у I півріччі 2022 року у порівнянні з I півріччям 2021 року скоротилися майже на, при цьому скорочення обсягів у більшій мірі мало місце у сегменті non-life, обсяги страхових премій зі страхування життя скоротилися удвічі менше. Рівень виплат склав 34% та не змінився.

Спад обсягів діяльності спостерігався у перестрахованні. Щодо структури страхового портфеля, то драйверами підтримки страхового бізнесу non-life стали «Зелена картка», ОСЦПВ, страхування від нещасних випадків.

Надходження страхових премій зі страхування життя скоротилося на 16%. Обсяги страхового ринку non-life скоротилися на 25%. Загалом у першому півріччі ризикові страховики показали високу прибутковість. Значну роль у цьому відіграло помітне скорочення витрат (крім операційних). Страховики життя за результатами кварталу отримали значний прибуток.

Приватне Акціонерне Товариство «Страхова компанія «Авангард» (далі - ПрАТ «СК «Авангард») функціонує на ринку 18 років. Компанія здійснює усі види обов'язкового, добровільного страхування та перестраховання, на які воно отримало 23 ліцензії згідно з законодавством України.

Проведений аналіз фінансового стану страхової компанії засвідчив, що чисті зароблені страхові премії мають позитивну динаміку і зростають у швидкому темпі. Загалом доходи ПрАТ «СК «Авангард» за чотири досліджувані роки зросли, що свідчить про ефективну діяльність компанії. Витрати також зросли, що пояснюється нестабільною ситуацією в країні.

Компанія характеризується негативною тенденцією щодо інвестиційної та позитивною щодо фінансової діяльності. Сума страхових резервів має загалом позитивну динаміку. Чистий фінансовий результат (прибуток) має тенденцію до зростання. Аналіз ліквідності засвідчив, що страхова компанія проводить

неефективну політику управління фінансовими ресурсами. ПрАТ «СК «Авангард» є фінансово стійкою компанією, оскільки практично всі показники протягом 2017–2020 років мають значення в межах рекомендованих нормативів або перевищують їх. Показники рентабельності загалом показали позитивну тенденцію.

Проведена оцінка конкурентної позиції ПрАТ «СК Авангард» серед компаній, які мають приблизно такий самий обсяг активів показала, що компанія увійшла до п'ятірки в рейтингу серед десяти українських компаній, а отже у своєму сегменті вона є стабільною, фінансово стійкою та надійною.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ПОКРАЩЕННЯ КОНКУРЕНТНОЇ ПОЗИЦІЇ СТРАХОВОЇ КОМПАНІЇ

3.1. Удосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії

Забезпечення формування необхідного рівня конкурентоспроможності страхової компанії повинно базуватись на ключових детермінантах конкурентних переваг (рис. 3.1):

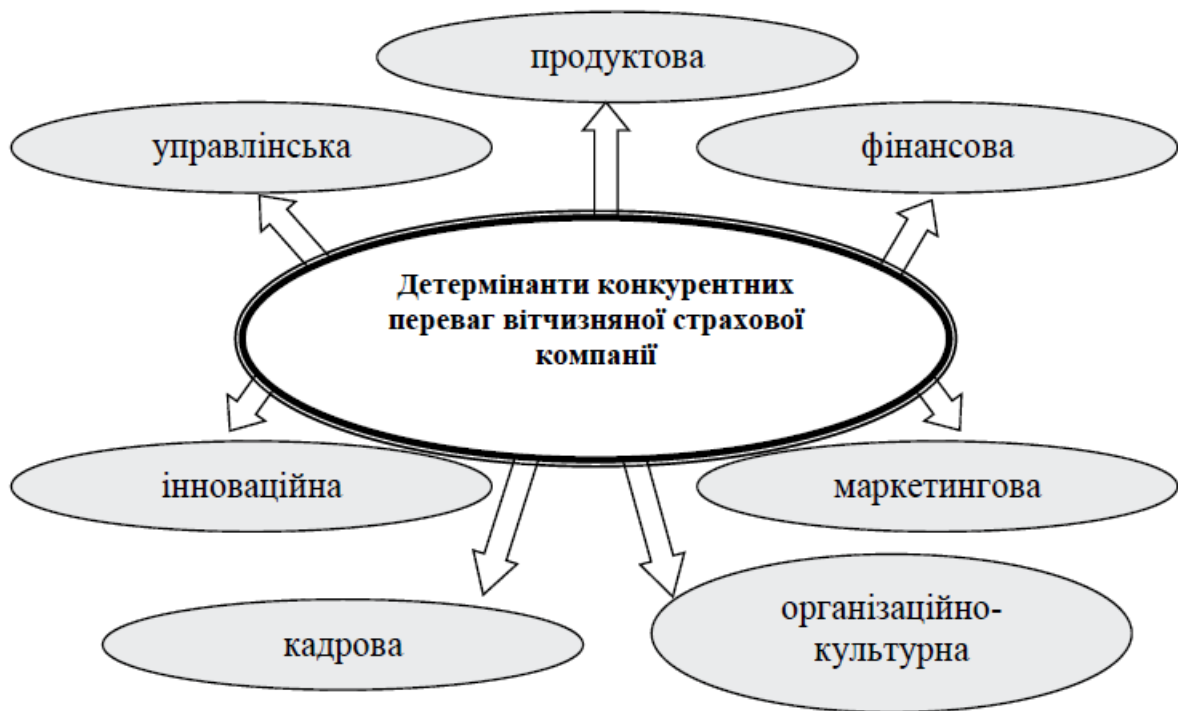

Рис. 3.1. Детермінанти конкурентних переваг вітчизняної страхової компанії [1, с. 1204].

- управлінська (ключове значення мають гнучкість і раціональність організації управління страховою компанією, стиль та методи управління, адаптаційні можливості);

- продуктова (основою є номенклатура й асортимент страхових послуг, якість страхових продуктів, гнучкість продуктової політики);
- фінансова (ключове значення мають ступінь фінансової стійкості, активності, дохідності, платоспроможності страхової компанії, залучення зовнішніх фінансових ресурсів, інвестування наявних коштів, загальний фінансовий стан страховика, структура страхового й інвестиційного портфелів);
- інноваційна (враховує рівень інноваційності страхових послуг, адекватний рівню потреб клієнтів, які постійно зростають на якісній основі та змінюються, ступінь використання сучасних інформаційних технологій та впровадження технологічних інновацій);
- кадрова та організаційно-культурна (ключове значення мають кількісний та якісний склад персоналу, тип лідера, характер організаційних цінностей, комунікації та процедури);
- маркетингова (базована на дослідженні й прогнозуванні ринку, системі просування та реалізації, ціноутворенні, рекламній діяльності, обслуговуванні споживачів).

Отже, конкурентні переваги страхової компанії є концентрованим проявом переваги над конкурентами в управлінській, фінансовій, асортиментній, інноваційній, кадровій, організаційній та маркетинговій сферах діяльності.

Чинники, що визначають перевагу страховика над конкурентами, характеризуються економічними показниками, такими, як додатковий прибуток, більш висока рентабельність, ринкова частка, обсяг продажів, тобто вони характеризують якість виконання завдань конкурентних та фінансових стратегій.

Конкурентні позиції учасників ринку є узагальненим виразом конкретного положення, які вони займають у ринковому середовищі по відношенню до конкурентів, якими для них є інші професійні суб'єкти у тому ж виді бізнесу.

Проте не всі учасники страхового ринку конкурують між собою. Сегментація ринку за видами страхових послуг, за розміром компаній впливає на характер оцінки конкурентної позиції.

Особливою умовою для страхової компанії є здатність оперативно й адекватно реагувати на зміни в поведінці клієнтів, їх потребі в інноваційних та традиційних, але з новими функціями, продуктах, послугах та перевагах.

Конкурентоспроможність страхової компанії на ринку є результатом якісного виконання визначених завдань тактичного та стратегічного управління. Для досягнення забезпечення високих конкурентних позицій вітчизняним страховим компаніям необхідно використовувати дієві механізми управління конкурентоспроможністю, що дасть змогу витримувати їм конкуренцію порівняно з аналогічними суб'єктами.

З метою удосконалення існуючих методів оцінки конкурентних позицій економічного суб'єкту на цільовому ринку в залежності від групи показників і змінних, що використовуються при аналізі можна поєднати у наступні групи [35, с. 141]:

1. Методи з визначення ринкових позиції за моделями Бостонської Консалтингової групи, М. Портера, «Мак-Кінзі» та інші;
2. Методи, що базуються на визначенні рівню менеджменту: ситуаційний аналіз, метод експертного оцінювання, метод картування стратегічних груп;
3. Методи, які характеризують фінансовий стан економічного суб'єкту
4. Методи, які характеризують конкурентоспроможність товару.

Кожному методу обирається набір параметрів за якими визначається ринкова позиція компанії. Об'єктивна оцінка може бути отримана за умов використання декількох методів та порівняння їх результатів. Проте в цієї статті не ставиться мета розгляду всіх методів, а використовуються лише методи третьої та четвертої групи. Саме за показниками фінансового стану страховиків

найбільш детально оцінюється ринкова позиція та стан конкурентного потенціалу в конкретну дату.

До таких показників слід віднести наступні (табл. 3.1).

Таблиця 3.1

Показники конкурентної позиції страховика

Показник	Формула розрахунку	Що характеризує
Ділова активність	СП/ВБ	Ефективність використання ресурсів страховика
Співвідношення власного та статутного капіталу	ВК/СК	>1 – прибуткова діяльність, здатність до розвитку <1 – відсутність власників компанії до її розвитку
Коефіцієнт навантаження	Витрати на ведення справи/СП	Оцінюється раціональність витрат коштів страхового фонду компанії
Показник забезпечення власними коштами	ВК/ТР	Оцінює фінансову стійкість страховика
Резервний леверидж	ТР/ВК	Оцінюється гнучкість управління капіталом компанії
Показник генерування доходів	ЧГП/ А	Визначає сукупний потенціал ресурсів та якість управління ними
Коефіцієнт ринкового положення	$(КРпР+КРпВ)/2$	Визначає відношення фактичної ринкової частки компанії с часткою на абсолютно конкурентному ринку
Показник витривалості компанії	СП1/СП0	Визначає здатність компанії підтримувати високу швидкість розвитку протягом тривалого періоду

Позначення: СП – страхові премії; ВБ – валюта балансу; ВК – власний капітал; СК – статутний капітал; ТР – технічні резерви; ЧГП – чистий грошовий потік; А - середньорічна величина активів компанії; КРпР – коефіцієнт

ринкового положення по резервам (розраховується за методикою Інституту аналізу ризиків [36]); КРПВ – коефіцієнт ринкового положення по виручці [36]; СП1 – страхові премії поточного року; СП0 – страхові премії попереднього року.

За методами оцінки конкурентоспроможності послуги за пропозицією [37, с. 89] розраховується інтегральний показник з урахуванням ступеня значущості кожного з внутрішніх показників. При цьому експертним шляхом було визначено ступені значущості кожного з параметрів, а саме: оптимальність при співвідношенні ціна – якість – 0,15; імідж та репутація страховика – 0,15; фінансове положення та рейтинг страхової компанії – 0,2; компетентність та професіоналізм персоналу – 0,1; доброзичливість та культура обслуговування – 0,05; менеджмент якості добросовісного виконання зобов'язань – 0,1; повнота наданої інформації та її достовірність 0,05; умови страхування – 0,05; місцезнаходження страхової компанії – 0,05; можливість отримання повного пакету послуг, що цікавлять страхувальника – 0,1».

Інтегральний показник визначається як середньозважені значення бальної оцінки кожного елемента, а потім визначається ступінь конкурентоспроможності послуги. Запропоновані підходи варто застосовувати відповідно до етапів життєвого циклу компанії, що дозволить побудувати матрицю конкурентної привабливості, де ключовими параметрами виступають обсяги продажів послуг та їх рентабельності. Ще пропонується оцінювати конкурентні позиції страховика за коефіцієнтом привабливості на ринку, який залежить від наступних параметрів: доступність ринку, темпи зростання доходів від реалізації послуг (низькі темпи менше 5%, високі – більше 10%), фінансовий результат до оподаткування, гострота конкуренції та інші. Діапазон оцінок параметрів конкурентоспроможності компанії експертами встановлюється за критеріями (табл. 3). Конкурентна позиція страхової компанії має якісну і кількісну визначеність. У якісному відношенні вона включає в себе страхові

продукти, персонал, бренд, що складає зміст бізнесу, наявність конкурентного потенціалу, сегменти його діяльності, достатність капіталу і рентабельність.

«У кількісному відношенні конкурентна позиція суб'єкта визначається точним розрахунком масштабів конкурентного потенціалу і величини кожного з його елементів, частки ринку по кожному напрямку і предмету діяльності, термінів і швидкості проходження повного циклу цієї діяльності, розміру рентабельності (або збитковості)» [38, с. 72].

Таблиця 3.2

Умови для оцінки параметрів конкурентоспроможності страхової компанії

Параметри	Діапазон оцінок		
	Низька (1) (2)	Середня (3) (4)	Висока (5)
Рівень рентабельності	До 10,0	10,0 – 15,0	Більше 15,0
Рівень інноваційної політики	Відсутній або слабкий	Помірний	Активний
Рівень спеціалізації	Відсутній або слабкий	Помірний (до 50% страхового портфелю складає один вид послуг)	Висока (понад 70% страхового портфелю формується за рахунок 1 виду послуг)
Витрати	Вище прямих конкурентів	Дорівнюють прямих конкурентам	Нижче за витрати прямих конкурентів
Рівень стійкості компанії	Слабкий	Помірний	Високий
Імідж компанії	Відсутній	Добре відома компанія	Сильний імідж, вартісне оцінений
Відносна частка ринку	До 10%	Більше 10%	лідер

Конкурентна позиція пов'язана із показником конкурентоспроможності компанії, який оцінюється за системою таких параметрів: рівень рентабельності

компанії (відношення чистого прибутку від операційної діяльності до зароблених страхових премій (експертами встановлено таку градацію параметру: до 10% – низький рівень, 11-15% – середній, більше 15% – високий); рівень спеціалізації компанії (за структурою страхового портфелю); витрати; відмінні властивості страхових послуг; рівень стійкості компанії, її імідж. Значна кількість параметрів оцінки конкурентної позиції страховика дозволяє всебічно оцінити його здатність конкурувати з прямими суперниками та визначає вміння ефективно попередити можливі втрати [35, с. 143].

Таким чином, оцінка конкурентної (ринкової) позиції страхової компанії здійснюється за параметрами якісними та кількісними, що дозволяє врахувати сутність конкуренції на страховому ринку, специфіку страхової послуги та характер формування й управління грошовими коштами компанії. Виокремлення параметрів оцінки повинне базуватися на усвідомленні тенденцій управління та розвитку системи страхового захисту, державного регулювання страхової діяльності, інтересів власників страхових компаній. Загалом основу оцінки мають складати показники економічної діяльності компаній та їх стратегій розвитку.

3.2. Покращення показників діяльності ПрАТ «СК Авангард» з метою покращення її конкурентної позиції

Проведене вище ранжування не дає уявлення про конкурентну позицію страхової компанії, тому що не відбиває реального фінансового стану страхових компаній України. Зрозуміло, що ні розмір компанії, ні обсяг діяльності не можуть слугувати безумовними гарантими її надійності.

Тому необхідно порівняти компанії завданої групи за відносними показниками. Саме такий підхід буде більш точно відображати конкурентну позицію страхової компанії.

З метою вдосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії наведемо та розрахуємо відносні показники для десяти зазначених вище компаній (табл. 3.3 та 3.4-3.5). Використаємо для прикладу два коефіцієнти.

Таблиця 3.3.

Показники для оцінки конкурентної позиції страхової компанії

№	Показник	Формула розрахунку	Напрямок позитивних змін
1	Коефіцієнт перестраховування	Частка страхових премій, передана в перестраховування / Чисті страхові премії*100%	Зменшення
2	Коефіцієнт адекватності страхових резервів преміям	Страхові резерви / Чисті страхові премії*100%	Зростання

Розрахуємо коефіцієнти перестраховування для компаній за наявними даними за 2021 рік.

Таблиця 3.4.

Коефіцієнт перестраховування за даними 2021 року

№з/п	СК	Коефіцієнт перестраховування	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	5,8	3
2.	АСК «Дністер»	16,4	4
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	4,6	2
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	36,9	6
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	40,8	7
6.	АТ «СК» Авангард»	48,4	8
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	203,14	10
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	34,9	5
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	146,3	9
10.	ТДВ «СК «КАСТОДІ»	2,4	1

Таблиця 3.5.

Коефіцієнт адекватності страхових резервів преміям за даними 2021 року

№з/п	СК	Коефіцієнт адекватності страхових резервів преміям	Місце
1.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	66,6	5
2.	АСК «Дністер»	52,1	6
3.	ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	81,8	3
4.	ПрАТ «СК «Раритет»	15,0	9
5.	ПрАТ «СК «КРОНА»	16,6	8
6.	АТ «СК» Авангард»	38,5	7
7.	ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	85,4	2
8.	ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	74,3	4
9.	ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	106,8	1
10.	ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	2,6	10

Таблиця 3.6

Зміни конкурентної позиції страхових компаній за удосконаленням підходом, 2021 рік

СК	Сума рейтингових місць до / після	Місце в рейтингу до / після	Висновок
ПрАТ «СК «Оранта-Січ»	29 / 37	3 / 1	середній рівень привабливості
АСК «Дністер»	40 / 50	7 / 7	низький рівень привабливості
ПрАТ АСК «СКАРБНИЦЯ»	36 / 41	5 / 3	задовільний рівень привабливості
ПрАТ «СК «Раритет»	27 / 42	1 / 4	задовільний рівень привабливості
ПрАТ «СК «КРОНА»	28 / 43	2 / 5	задовільний рівень привабливості
АТ «СК» Авангард»	33 / 48	4 / 6	задовільний рівень привабливості
ПрАТ «СК «УЛЬТРА АЛЬЯНС»	29 / 41	3 / 3	задовільний рівень привабливості
ПрАТ СК «АРСЕНАЛ»	39 / 48	6 / 6	задовільний рівень привабливості
ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА»	40 / 50	7 / 7	низький рівень привабливості
ТДВ «СК «КАСТОДІ»	29 / 40	3 / 2	середній рівень привабливості

Як бачимо з табл. 3.6, розрахунок навіть за двома відносними показниками змінив конкурентні позиції страхових компаній. Лише АСК «Дністер» та ТДВ «ЄВРОПЕЙСЬКА СТРАХОВА ГРУПА» незмінно залишились на сьомому місці, всі інші компанії змінили свої конкурентні позиції. Так, ПрАТ «СК «Оранта-Січ» з третьої позиції перемістилася на першу, а ПрАТ «СК «Раритет» – з першої на четверту. А досліджувана ПрАТ «СК «Авангард» змінила позицію з четвертої на шосту. Варто також зазначити, що висновки щодо привабливості також змінилися відповідно до запропонованої шкали оцінок. Високий рівень привабливості змінився на середній, більшість компаній отримали задовільний рівень, а дві компанії – низький рівень привабливості.

Подальші розрахунки більшої кількості відносних показників спричинять наступні зміни в конкурентних позиціях страхових компаній. Отже, доцільним є використання як абсолютних, так і відносних показників для визначення параметрів оцінки конкурентної позиції компанії на страховому ринку.

Аналіз показав, що ПрАТ «СК «Авангард» найнижчі позиції серед групи компаній посідала за власним капіталом, активами, виплатами та чистим фінансовим результатом. Отже, компанії потрібно спрямувати зусилля на покращення саме цих показників. Навіть якщо компанія покращить один з цих показників, її конкурентну позицію на ринку буде підвищено. Так, наприклад, компанія може покращити чистий фінансовий результат, тобто підвищити прибутковість. З врахуванням того, що прибуток страхової компанії формується від трьох видів діяльності, основної операційної, інвестиційної та фінансової, а основним джерелом прибутку будь-якої страхової компанії прийнято вважати прибуток від інвестиційної діяльності, можна запропонувати ПрАТ «СК «Авангард» напрями інвестування коштів страхових резервів та обґрунтувати найприбутковіший з них (табл. 3.7).

Таблиця 3.7

Потенційні напрями інвестування ПрАТ «СК «Авангард» у 2021 р.

Напрями інвестування	Дохід	Ризик
Депозити у гривні, %	12	4,8
Депозити у валюті, % (американський долар, євро)	4	2,1
Акції українських емітентів, %	15	80,5
Державні облигації, %	11,5	4,4
Банківські метали, % (золото, до 1 року)	0,01	55

Дані табл. 3.7 засвідчують, що найбільш оптимальним і надійним напрямом інвестування є депозитні вклади у валюті або в гривні. Залежно від цілей, які ставить перед собою страхова компанія, можна інвестувати кошти за різними напрямками. Якщо страхова компанія готова йти на ризик з метою отримання високого прибутку, то згідно з табл. 3.7 вона, скоріш за все, може обрати акції вітчизняних емітентів.

Валютний депозит є найменш ризиковим для інвестування, але, водночас, і найменш прибутковим. Припустимо, що компанія обрала цей напрям інвестування, дохід за яким становить 4%, а ризик 2,1%. Розрахуємо прибутковість зазначеного виду інвестування. Враховуючи нестабільну політичну і економічну ситуацію в країні, розмістимо кошти на депозит не більше 30% суми страхових резервів. Сума страхових резервів ПрАТ «СК «Авангард» в 2020 році становила 32929 тис. грн.

Курс долара НБУ на 31.12.2021 року становив 27,21 грн. Визначимо суму прибутку в доларах:

$32929 \times 30\% : 27,21 = 363,05$ тис. дол. Буде інвестувати ПрАТ «СК «Авангард».

Оскільки всі ризики при інвестуванні в валютні депозити пов'язані зі стабільністю банків і банківської системи, врахуємо, що банківська система країни є стабільною та розрахуємо прибутковість інвестування без врахування ризику:

$363,05 \times 0,04 = 14,5$ тис. дол. – прибуток ПрАТ «СК «Авангард» без врахування ризику.

Далі можна розрахувати суму прибутку з врахуванням максимального відсотку ризику:

$14,5 \times 0,021 = 0,3$ тис. дол. – сума можливих втрат (рівень ризику). Тож розрахуємо остаточний рівень прибутку ПрАТ «СК «Авангард»:

$$14,5 - 0,3 = 14,2 \text{ тис. дол.}$$

Отже, з врахуванням найбільшого ризику інвестування коштів в такий напрям, як валютний депозит, принесе ПрАТ «СК «Авангард» 14,2 тис. дол. прибутку, а отже покращить конкурентну позицію компанії за цим критерієм та її позицію в загальному рейтингу.

Висновки до розділу 3

Забезпечення формування необхідного рівня конкурентоспроможності страхової компанії повинно базуватись на ключових детермінантах конкурентних переваг: управлінська, продуктова, фінансова, інноваційна, кадрова та організаційно-культурна, маркетингова.

З метою удосконалення існуючих методів оцінки конкурентних позицій економічного суб'єкту на цільовому ринку в залежності від групи показників і змінних, що використовуються при аналізі можна поєднати у наступні групи: методи з визначення ринкових позиції за моделями Бостонської Консалтингової групи, М. Портера, «Мак-Кінзі» та інші; методи, що базуються на визначенні рівню менеджменту: ситуаційний аналіз, метод експертного оцінювання, метод картування стратегічних груп; методи, які характеризують фінансовий стан економічного суб'єкту; методи, які характеризують конкурентоспроможність товару.

До показників конкурентної позиції страховика слід віднести: ділова активність, співвідношення власного та статутного капіталу, коефіцієнт

навантаження, показник забезпечення власними коштами, резервний леверидж, показник генерування доходів, коефіцієнт ринкового положення, показник витривалості компанії.

З метою вдосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії наведено та розраховано відносні показники для десяти зазначених вище компаній з використанням відносних показників: коефіцієнт перестраховування та коефіцієнт адекватності страхових резервів преміям. Розрахунок навіть за двома відносними показниками змінив конкурентні позиції страхових компаній та висновки щодо їх привабливості.

Аналіз показав, що ПрАТ «СК «Авангард» найнижчі позиції серед групи компаній посідала за власним капіталом, активами, виплатами та чистим фінансовим результатом. З врахуванням того, що основним джерелом прибутку будь-якої страхової компанії прийнято вважати прибуток від інвестиційної діяльності, можна запропонувати ПрАТ «СК «Авангард» напрями інвестування коштів страхових резервів у депозитні вклади у валюті. Розрахунок показав, що з врахуванням найбільшого ризику, інвестування коштів в такий напрям, як валютний депозит, принесе ПрАТ «СК «Авангард» 14,2 тис. дол. прибутку, а отже покращить конкурентну позицію компанії на ринку.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дає підстави сформулювати наступні висновки.

1. Розкрито сутність поняття та зміст конкурентоспроможності страхової компанії. Конкуренція – це найважливіша ланка всієї системи ринкового господарства. Здатність витримувати конкуренцію порівняно з аналогічними суб'єктами на ринку визначається конкурентоспроможністю.

Страховий ринок відіграє важливу роль в отриманні національних конкурентних переваг, тому проблема підвищення рівня конкурентоспроможності його суб'єктів набуває особливого значення.

Під конкурентоспроможністю розуміють здатність суб'єкта господарювання випереджати суперника в досягненні поставлених економічних цілей, що фактично є характеристикою ефективного функціонування протягом тривалого періоду в умовах конкурентного ринку.

Конкурентоспроможність страхових компаній можна визначити як здатність страхових компаній створювати, надавати та реалізовувати привабливі для кінцевого споживача страхові послуги та протистояти конкуруючим страховикам на страховому ринку.

2. Визначено параметри оцінки конкурентної позиції страхової компанії на ринку. Конкурентне середовище страхової компанії поділяється на внутрішнє, фактори якого можуть бути контрольовані та зовнішнє (мікросередовище та макросередовище), на фактори якого страховик не може здійснити прямий вплив.

Оцінка рівня конкурентоспроможності є дуже складним та багатофакторним процесом, оскільки не всі чинники формування конкурентних переваг підлягають кількісній оцінці.

Математична формалізація конкурентоспроможності передбачає попередній розгляд страхової компанії у зовнішньому та внутрішньому

конкурентному середовищі через призму конкурентних переваг, які кількісно можуть бути описані економічними чинниками, що їх обумовлюють

Чинники, що визначають перевагу страховика над конкурентами, характеризуються економічними показниками, такими, як додатковий прибуток, більш висока рентабельність, ринкова частка, обсяг продажів, тобто вони характеризують якість виконання завдань конкурентних та фінансових стратегій.

3. Вивчено зміст рейтингів як інструментів визначення конкурентної позиції страхової компанії. Рейтингова оцінка страховика – це процес незалежного оцінювання, який здійснюється за визначеними правилами і методиками. Методики рейтингування страхових компаній в Україні, здебільшого, для аналізу використовують показники платоспроможності, ліквідності, фінансової стійкості, ділової активності, рентабельності та інвестиційної привабливості страховика. Рейтингові показники є досить складними та неоднозначними. Практично всі методики базуються на аналізі як кількісних, так і якісних показників діяльності, одночасно використовуючи як точні методики обчислень, так і експертні оцінки фахівців.

4. Проведено аналіз конкуренції на страховому ринку України. Аналіз конкуренції на ринку страхових послуг України показав, що відбулися зміни у складі учасників страхового ринку (страховиків) у 2022 році.

З початку військової агресії страховий ринок зменшився на 5 учасників сегменту non-life, в сегменті life змін не відбулося. Станом на 01.09.2022 в Державному реєстрі фінансових установ (ДРФУ) обліковувалося 140 страховиків, з них 13 – компанії зі страхування життя.

Загальний обсяг активів страховиків у порівнянні з початком року (до військової агресії), майже не змінився (+2,2%). Протягом дії воєнного стану страховики те тільки не зменшили, але й наростили обсяги ліквідних активів.

Обсяг сформованих страхових резервів у I півріччі 2022 залишився сталим. Резерви незароблених премій зменшилися з огляду на істотне скорочення обсягів наданих послуг у сегменті non-life.

Загальні підписані премії у I півріччі 2022 року у порівнянні з I півріччям 2021 року скоротилися майже на, при цьому скорочення обсягів у більшій мірі мало місце у сегменті non-life, обсяги страхових премій зі страхування життя скоротилися удвічі менше. Рівень виплат склав 34% та не змінився.

Спад обсягів діяльності спостерігався у перестрахованні. Щодо структури страхового портфеля, то драйверами підтримки страхового бізнесу non-life стали «Зелена картка», ОСЦПВ, страхування від нещасних випадків.

Надходження страхових премій зі страхування життя скоротилося на 16%. Обсяги страхового ринку non-life скоротилися на 25%. Загалом у першому півріччі ризикові страховики показали високу прибутковість. Значну роль у цьому відіграло помітне скорочення витрат (крім операційних). Страховики життя за результатами кварталу отримали значний прибуток.

5. Надано загальну характеристику ПрАТ «СК Авангард» та аналіз її фінансового стану. Приватне Акціонерне Товариство «Страхова компанія «Авангард» (далі – ПрАТ «СК «Авангард»)) функціонує на ринку 18 років. Компанія здійснює усі види обов'язкового, добровільного страхування та перестраховання, на які воно отримало 23 ліцензії згідно з законодавством України.

Проведений аналіз фінансового стану страхової компанії засвідчив, що чисті зароблені страхові премії мають позитивну динаміку і зростають у швидкому темпі. Загалом доходи ПрАТ «СК «Авангард» за чотири досліджувані роки зросли, що свідчить про ефективну діяльність компанії. Витрати також зросли, що пояснюється нестабільною ситуацією в країні.

Компанія характеризується негативною тенденцією щодо інвестиційної та позитивною щодо фінансової діяльності. Сума страхових резервів має загалом

позитивну динаміку. Чистий фінансовий результат (прибуток) має тенденцію до зростання. Аналіз ліквідності засвідчив, що страхова компанія проводить неефективну політику управління фінансовими ресурсами. ПрАТ «СК «Авангард» є фінансово стійкою компанією, оскільки практично всі показники протягом 2017–2020 років мають значення в межах рекомендованих нормативів або перевищують їх. Показники рентабельності загалом показали позитивну тенденцію.

6. Оцінено конкурентну позицію ПрАТ «СК Авангард» серед страхових компаній України. Проведена оцінка конкурентної позиції ПрАТ «СК Авангард» серед компаній, які мають приблизно такий самий обсяг активів показала, що компанія увійшла до п'ятірки в рейтингу серед десяти українських компаній, а отже у своєму сегменті вона є стабільною, фінансово стійкою та надійною.

7. Запропоновано підходи до удосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії. Забезпечення формування необхідного рівня конкурентоспроможності страхової компанії повинно базуватись на ключових детермінантах конкурентних переваг: управлінська, продуктова, фінансова, інноваційна, кадрова та організаційно-культурна, маркетингова.

З метою удосконалення існуючих методів оцінки конкурентних позицій економічного суб'єкту на цільовому ринку в залежності від групи показників і змінних, що використовуються при аналізі можна поєднати у наступні групи: методи з визначення ринкових позиції за моделями Бостонської Консалтингової групи, М. Портера, «Мак-Кінзі» та інші; методи, що базуються на визначенні рівню менеджменту: ситуаційний аналіз, метод експертного оцінювання, метод картування стратегічних груп; методи, які характеризують фінансовий стан економічного суб'єкту; методи, які характеризують конкурентоспроможність товару.

До показників конкурентної позиції страховика слід віднести такі: ділова активність, співвідношення власного та статутного капіталу, коефіцієнт навантаження, показник забезпечення власними коштами, резервний леверидж, показник генерування доходів, коефіцієнт ринкового положення, показник витривалості компанії.

8. Обґрунтовано напрями покращення показників діяльності ПрАТ «СК Авангард» з метою покращення її конкурентної позиції. З метою вдосконалення параметрів оцінки конкурентної позиції страхової компанії наведено та розраховано відносні показники для десяти компаній з використанням відносних показників: коефіцієнт перестраховування та коефіцієнт адекватності страхових резервів преміям. Розрахунок навіть за двома відносними показниками змінив конкурентні позиції страхових компаній та висновки щодо їх привабливості.

Аналіз показав, що ПрАТ «СК «Авангард» найнижчі позиції серед групи компаній посідала за власним капіталом, активами, виплатами та чистим фінансовим результатом. З врахуванням того, що основним джерелом прибутку будь-якої страхової компанії прийнято вважати прибуток від інвестиційної діяльності, можна запропонувати ПрАТ «СК «Авангард» напрями інвестування коштів страхових резервів у депозитні вклади у валюті. Розрахунок показав, що з врахуванням найбільшого ризику, інвестування коштів в такий напрям, як валютний депозит, принесе ПрАТ «СК «Авангард» 14,2 тис. дол. прибутку, а отже покращить конкурентну позицію компанії на ринку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Приступа Л. А., Харчук О. Б. Концептуальні засади конкурентоспроможності страхової компанії в сучасному ринковому середовищі. *Економіка і суспільство*. Випуск №13. 2017. С. 1201-1206.
2. Базилевич В. Д., Базилевич К. С. Страхова справа. К.: Знання, 1997. 216 с.
3. Левченко В. П. Теоретико-прагматичні підходи до формування конкурентоспроможності страховика. *Світ фінансів*. 2013. №1. С. 169-174.
4. Внукова Н. М., Мамедова Е. Р. Теоретичні аспекти визначення сутності конкурентоспроможності страхових компаній. *Ефективна економіка*. 2020. №4. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7799>.
5. Кваско А. В., Лавренюк М. М. Конкурентоспроможність продукції як складова конкурентного потенціалу підприємства. *Економічний аналіз*. 2013. №14(3). С. 29-34.
6. Кравчук Г.В. Методологічні засади управління конкурентоспроможністю страхових компаній: дис. докт. екон. наук. Суми, 2010. URL: http://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/51373/7/Kravchuk_%20Metodolohic_hni_zasady.pdf.
7. Піддубний І. О., Піддубна А. І. Управління міжнародною конкурентоспроможністю підприємства. Харків: ВД «ІНЖЕК», 2004. 264 с.
8. Страхування : [підручник] / керівник авт. колективу і наук. ред. С.С. Осадець. 2-ге вид., перероб. і доп. К.: КНЕУ, 2002. 599 с.
9. Яновский А. Конкурентоспособность товара и товаропроизводителя. *Бизнес-Информ*. 1996. № 5. С. 21-23.
10. Ярошенко С. П. Принципи конкурентноздатності сфери матеріального виробництва. *Регіональні перспективи*. 1998. № 1(2). С. 37-39.

11. Кравчук Г.В. Формування конгнітивно-еволюційного підходу до синергетики конкурентоспроможності країни та регіону. *Вісник Чернігівського державного технологічного університету*. 2014. № 4 (76). С. 9-16.
12. Цобер І. Ю. Аналіз підходів до оцінювання конкурентоспроможності підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. № 6. С. 151–155.
13. Горбатов В. М. Конкурентоспособность и циклы развития интегрированных структур бизнеса: Монография. Х.: ИД «ИНЖЭК», 2006. 592 с.
14. Козьменко О. В. Рейтингування страхових компаній і розрахунків страхових тарифів на базі використання економіко-математичних методів: Монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 95 с.
15. Дьячкова Ю. М. Страхування: навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2008. 240 с.
16. Волохова Л. Ф. Рейтингування страховика як інструмент виявлення фінансових ризиків. *Фінансові послуги*. 2017. № 2. С. 14-19.
17. Войтович Л. М. Рейтингова оцінка страхових компаній в Україні: сутність і особливості. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. № 4. С. 801-805.
18. Романенко Є. Дискантне (публічне) рейтингування суб'єктів страхового бізнесу. *Персонал*. 2007. № 3. С. 24-27.
19. Азаренков Г.Ф. Рейтингова оцінка у визначенні сталості розвитку страхових компаній. *Комунальне господарство міст*. 2005. № 61. С. 262-267.
20. Дьячкова Ю. М. Порівняння систем оцінки фінансової стійкості страховика. *Вісник Донбаської державної машинобудівної академії*. 2007. С. 159-163.
21. Шірінян Л. В. Рейтингова система і рейтинг-оцінка фінансової стійкості страхових компаній України. *Світ Фінансів*. 2007. Вип. 2 (11). С. 152-163.
22. Національне рейтингове агентство «Рюрік». Офіційний сайт. URL: <http://www.rurik.com.ua/credit-ratings3/insurer.html>.
23. Методика рейтингового оцінювання фінансової надійності (стійкості) страховика. Рюрік. Національне рейтингове агентство. 2015. С. 1–6.

24. Шірінян Л. В. Незалежний рейтинг ринку страхування в Україні. *Фінанси України*. 2005. №11. С. 118-125.
25. НБУ: Огляд страхового ринку України за I півріччя 2022 року. URL: <https://forinsurer.com/files/file00728.pdf>
26. Національний банк підбив підсумки роботи страхового ринку у першому півріччі 2022 року. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/natsionalniy-bank-pidbiv-pidsumki-roboti-strahovogo-rinku-u-pershomu--pivrichchi-2022-roku>
27. Офіційний сайт ПрАТ «СК «Авангард». – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://avangard-sk.com.ua/>
28. Базилевич В.Д. Страхування: підручник / Ред. В.Д. Базилевич. – К.: Знання, 2008. – 1019 с.
29. Про страхування: Закон України від 18.11.2021 № 1909-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1909-20#Text>.
30. Податковий кодекс: [закон України від 02.12.2010 № 2755-VI]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>.
31. Фінанси страхових компаній. Навчальний посібник / Н.Г. Нагайчук, О.О. Гончаренко. – К.: УБС НБУ, 2010. – 585 с
32. Шірінян Л.В. Фінансова надійність і фінансова стійкість страховиків. *Актуальні проблеми економіки*. 2007. № 9. С. 173-178.
33. «Форіншурер» – онлайн-журнал. Рейтинг страхових компаній України. URL: <https://forinsurer.com/ratings/nonlife>
34. Основні показники діяльності страхових компаній (у розрізі установ), відповідно до постанови Кабінету Міністрів України № 835. URL: <https://bank.gov.ua/ua/statistic/supervision-statist#6>
35. Іонін М. Є. Параметри оцінки конкурентної позиції страхової компанії / М. Є. Іонін // *Фінансы, учет, банки*. – № 1 (20). – 2014. – С. 137-144.
36. Офіційний сайт Інституту аналізу ризиків // www.iar.in.ua

37. Кравчук Г.В. Підходи до оцінки конкурентоспроможності страхової послуги як елементу комплексної оцінки страхової фірми. *Механізм регулювання економіки*. 2010, №3, Т. 2. С. 87-91.
38. Кулінічев П.К. Оцінка факторів впливу на конкурентну позицію підприємства. *Вісник НТУ «ХПІ». Серія: Технічний прогрес і ефективність виробництва*. Х.: НТУ «ХПІ». 2013. №45(1018). С. 69-75.

S0100113

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА КОМПАНІЯ "АВАНГАРД"	Дата (рік, місяць, число)	КОДИ		
Територія	м.Київ	за ЄДРПОУ	2018	12	31
Організаційно-правова форма господарювання	Акціонерне товариство	за КОАТУУ	33152560		
Вид економічної діяльності	Інші види страхування, крім страхування життя	за КОПФГ	8038200000		
Середня кількість працівників	8	за КВЕД	230		
Адреса, телефон	01011, м. Київ, вул. Панаса Мирного, буд. 2/44, кв. 22		65.12		
			5022270		

Одиниця виміру: тис. грн. без десятичного знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):
за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку
за міжнародними стандартами фінансової звітності

X

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
за 31.12.2018 р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

АКТИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	-	-
первісна вартість	1001	206	206
накопичена амортизація	1002	206	206
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	1	1
первісна вартість	1011	141	141
знос	1012	140	140
Інвестиційна нерухомість	1015	-	-
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	-	-
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції:			
які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	10012	-
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	1490	724
Відстрочені податкові активи	1045	1	1
Еквіваленти	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	11504	726
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	13	1
Виробничі запаси	1101	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Цепозяти перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	363	10
Дебіторська заборгованість за розрахунками:			
за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	-	-
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	66	5
Поточні фінансові інвестиції	1160	205	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	613	460
Готівка	1166	3	-
Рахунки в банках	1167	610	460
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	250	9
у тому числі в:			
резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	250	9

S0100113

інших страхових резервах	1184	-	-
інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	1510	485
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	13014	1211

ПАСИВ	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (паіовий) капітал	1400	12000	12000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-
Додатковий капітал	1410	1	1
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	214	214
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-213	-11476
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	12002	739
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	714	251
у тому числі:			
резерв довгострокових зобов'язань	1531	-	-
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	9	6
резерв незароблених премій	1533	705	245
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	714	251
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	7	10
розрахунками з бюджетом	1620	73	53
у тому числі з податку на прибуток	1621	69	45
розрахунками зі страхування	1625	6	7
розрахунками з оплати праці	1630	19	21
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	39	24
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	94	6
Поточні забезпечення	1660	10	4
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	50	96
Усього за розділом III	1695	298	221
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття			
	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду			
	1800	-	-
Баланс	1900	13014	1211

Керівник

Головний бухгалтер

Ідентифікаційний код 33152500

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Україна

Ким Сергій Віталійович

Іваненко Тетяна Едуардівна

Визначатися в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

Додаток 1
до Національного положення (стандарту)
бухгалтерського обліку 1 "Загальні вимоги до фінансової звітності"

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "АВАНГАРД"	Дата (рік, місяць, число)	2021 рік, грудень	КОДИ	
Територія	Україна Київ Печерський район	за КОД ПДВ	31.12.2021	8038200000	
Організаційно-правова форма господарювання	Закрите акціонерне товариство	за КОПФГ		232	
Вид економічної діяльності	інші види страхування, крім страхування життя	за КВЕД		65.12	
Середня кількість працівників	18				
Адреса, телефон	вулиця Євгена Коновальця, буд. 32-6, оф. 1016, м. КИЇВ, 01033		5022269		

Одиниця виміру: тис. грн. без десяткового знака (окрім розділу IV Звіту про фінансові результати (Звіту про сукупний дохід) (форма №2), грошові показники якого наводяться в гривнях з копійками)

Складено (зробити позначку "v" у відповідній клітинці):

за положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку	
за міжнародними стандартами фінансової звітності	v

Баланс (Звіт про фінансовий стан)
на **31 грудня 2020** р.

Форма №1 Код за ДКУД 1801001

А К Т И В	Код рядка	На початок звітної періоду	На кінець звітної періоду
I	2	3	4
I. Необоротні активи			
Нематеріальні активи	1000	18	41
первісна вартість	1001	223	246
накопичена амортизація	1002	205	205
Незавершені капітальні інвестиції	1005	-	-
Основні засоби	1010	3	29 169
первісна вартість	1011	143	29 309
знос	1012	140	140
Інвестиційна нерухомість	1015	3 873	7 109
Первісна вартість інвестиційної нерухомості	1016	3 873	7 109
Знос інвестиційної нерухомості	1017	-	-
Довгострокові біологічні активи	1020	-	-
Первісна вартість довгострокових біологічних активів	1021	-	-
Накопичена амортизація довгострокових біологічних активів	1022	-	-
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	-	-
інші фінансові інвестиції	1035	4 135	1 482
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	621	103
Відстрочені податкові активи	1045	1	1
Гудвіл	1050	-	-
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	-	-
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	-	-
Інші необоротні активи	1090	-	-
Усього за розділом I	1095	8 651	37 905
II. Оборотні активи			
Запаси	1100	224	118
Виробничі запаси	1101	-	-
Незавершене виробництво	1102	-	-
Готова продукція	1103	-	-
Товари	1104	-	-
Поточні біологічні активи	1110	-	-
Депозити перестрахування	1115	-	-
Векселі одержані	1120	-	-
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 793	1 232
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	-	-
з бюджетом	1135	1	4
у тому числі з податку на прибуток	1136	-	-
Дебіторська заборгованість за розрахунками з нарахованих доходів	1140	47	6
Дебіторська заборгованість за розрахунками із внутрішніх розрахунків	1145	-	-
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	18	708
Поточні фінансові інвестиції	1160	15 003	-
Гроші та їх еквіваленти	1165	20 064	30 664
Готівка	1166	-	-
Рахунки в банках	1167	20 064	30 664
Витрати майбутніх періодів	1170	-	-
Частина перестраховика у страхових резервах	1180	2 922	3 993
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	-	-
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	-	-
резервах незароблених премій	1183	2 922	3 993

інших страхових резервах	1184	-	-
Інші оборотні активи	1190	-	-
Усього за розділом II	1195	45 072	36 725
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	-	-
Баланс	1300	53 723	74 630

Пасив	Код рядка	На початок звітного періоду	На кінець звітного періоду
1	2	3	4
I. Власний капітал			
Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	12 000	12 000
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	-	-
Капітал у дооцінках	1405	-	-4 012
Додатковий капітал	1410	1	21 301
Емісійний дохід	1411	-	-
Накопичені курсові різниці	1412	-	-
Резервний капітал	1415	214	223
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	8 430	8 772
Неоплачений капітал	1425	(-)	(-)
Вилучений капітал	1430	(-)	(-)
Інші резерви	1435	-	-
Усього за розділом I	1495	20 645	38 284
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення			
Відстрочені податкові зобов'язання	1500	-	-
Пенсійні зобов'язання	1505	-	-
Довгострокові кредити банків	1510	-	-
Інші довгострокові зобов'язання	1515	-	-
Довгострокові забезпечення	1520	-	-
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	-	-
Цільове фінансування	1525	-	-
Благодійна допомога	1526	-	-
Страхові резерви	1530	28 250	32 929
у тому числі:	1531	-	-
резерв довгострокових зобов'язань			
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	2 954	8 574
резерв незароблених премій	1533	25 296	24 355
інші страхові резерви	1534	-	-
Інвестиційні контракти	1535	-	-
Призовий фонд	1540	-	-
Резерв на виплату джек-поту	1545	-	-
Усього за розділом II	1595	28 250	32 929
III. Поточні зобов'язання і забезпечення			
Короткострокові кредити банків	1600	-	-
Векселі видані	1605	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за:			
довгостроковими зобов'язаннями	1610	-	-
товари, роботи, послуги	1615	99	-
розрахунками з бюджетом	1620	2 519	1 009
у тому числі з податку на прибуток	1621	2 518	1 002
розрахунками зі страхування	1625	-	-
розрахунками з оплати праці	1630	-	26
Поточна кредиторська заборгованість за одержаними авансами	1635	56	131
Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з учасниками	1640	-	-
Поточна кредиторська заборгованість із внутрішніх розрахунків	1645	-	-
Поточна кредиторська заборгованість за страховою діяльністю	1650	115	2 003
Поточні забезпечення	1660	39	116
Доходи майбутніх періодів	1665	-	-
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	-	-
Інші поточні зобов'язання	1690	2 000	132
Усього за розділом III	1695	4 828	3 417
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	-	-
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	-	-
Баланс	1900	53 723	74 630

Керівник

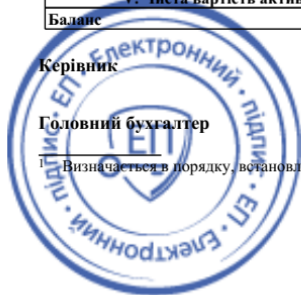
Головний бухгалтер

1. Визначається в порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері статистики.

АЛЬБІНА
ВОЛОДИМИРІВНА
БП
СЛАБОШНИЦЬКА
А НАТАЛІЯ
ВАЛЕРІЙВНА

Тищенко Альбіна Володимирівна

Слабошницька Наталя Валеріївна

Підприємство

ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА
КОМПАНІЯ "АВАНГАРД"
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)

Код		
2018	12	31
33152560		

за ЄДРПОУ

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за 2018 р.

Форма № 2

Код за ДКУД

1801003

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	0	0
Чисті зароблені страхові премії	2010	1066	1360
премій підписані, валова сума	2011	906	2134
премій, передані у перестраховування	2012	58	901
зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	-459	-99
зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	-241	28
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(0)	(0)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	6	266
Валовий прибуток	2090	1060	1094
збиток	2095	(0)	(0)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0	0
Дохід (витрати) від зміни у інших страхових резервах	2110	4	75
зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	4	75
зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0	0
Інші операційні доходи	2120	98	453
у тому числі	2121	0	0
дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2122	0	0
дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2123	0	0
дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2130	(1022)	(986)
Адміністративні витрати	2150	(44)	(590)
Витрати на збут	2180	(0)	(12)
Інші операційні витрати	2181	0	0
у тому числі	2182	0	0
витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2190	96	34
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2195	(0)	(0)
збиток	2200	0	0
Дохід від участі в капіталі	2220	22	5
Інші фінансові доходи	2240	0	0
Інші доходи	2241	0	0
у тому числі	2250	(0)	(0)
дохід від благодійної допомоги	2255	(0)	(0)
Фінансові витрати	2270	(0)	(0)
Витрати від участі в капіталі	2275	0	0
Інші витрати	2290	118	39
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті			
Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2295	(0)	(0)
збиток	2300	-48	-71
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2305	0	0
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2350	70	0
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2355	0	32
збиток			

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	0	0
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-11333	0
Накопичені курсові різниці	2410	0	0
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	0	0
Інший сукупний дохід	2445	0	0
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	-11333	0
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	0	0
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	-11333	0
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	-11263	-32

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	22	18
Витрати на оплату праці	2505	738	670
Відрахування на соціальні заходи	2510	162	146
Амортизація	2515	0	4
Інші операційні витрати	2520	144	750
Разом	2550	1066	1588

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	12000	12000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	12000	12000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	5.83333	-2.66670
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	5.83333	-2.66670
Дивіденти на одну просту акцію	2650	0.00000	0.00000

Керівник
Головний бухгалтер

Кім Сергій Віталійович
Іваненко Тетяна Едуардівна

Підприємство	Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "АВАНГАРД"	Дата (рік, місяць, число) за ЄДРПОУ	КОДИ		
			2021	01	01
			33152560		
			ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО		
			Форма N2 Код за ДКУД 1801003		

(найменування)
Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)
за Рік 2020 р.

I. ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ

Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	-	-
Чисті зароблені страхові премії	2010	76 090	50 847
<i>премії підписані, валова сума</i>	2011	103 877	86 392
<i>премії, передані у перестраховання</i>	2012	29 799	13 407
<i>зміна резерву незароблених премій, валова сума</i>	2013	(942)	25 051
<i>зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій</i>	2014	1 070	2 913
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	(219)	(36)
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	1 060	1 287
Валовий:			
прибуток	2090	74 811	49 524
збиток	2095	(-)	(-)
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	-	-
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	(5 620)	(2 950)
<i>зміна інших страхових резервів, валова сума</i>	2111	(5 620)	(2 950)
<i>зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах</i>	2112	-	-
Інші операційні доходи	2120	264	17
у тому числі:	2121	-	-
<i>дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2122	-	-
<i>дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування</i>	2123	-	-
Адміністративні витрати	2130	(2 620)	(2 316)
Витрати на збут	2150	(56 856)	(17 115)
Інші операційні витрати	2180	(581)	(171)
у тому числі:	2181	-	-
<i>витрати від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю</i>			
<i>витрати від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції</i>	2182	-	-
Фінансовий результат від операційної діяльності:			
прибуток	2190	9 398	26 989
збиток	2195	(-)	(-)
Доход від участі в капіталі	2200	-	-
Інші фінансові доходи	2220	459	264
Інші доходи	2240	-	15 873
у тому числі:	2241	-	-
<i>дохід від благодійної допомоги</i>			
Фінансові витрати	2250	(-)	(-)
Втрати від участі в капіталі	2255	(-)	(-)
Інші витрати	2270	(6 438)	(40 434)
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	-	-

Продовження додатка 2

Фінансовий результат до оподаткування:			
прибуток	2290	3 419	2 692
збиток	2295	(-)	(-)
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	(3 068)	(2 521)
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	-	-
Чистий фінансовий результат:			
прибуток	2350	351	171
збиток	2355	(-)	(-)

II. СУКУПНИЙ ДОХІД

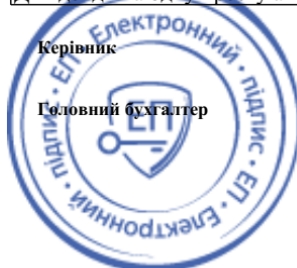
Стаття	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Дооцінка (уцінка) необоротних активів	2400	(4 012)	19 735
Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів	2405	-	-
Накопичені курсові різниці	2410	-	-
Частка іншого сукупного доходу асоційованих та спільних підприємств	2415	-	-
Інший сукупний дохід	2445	-	-
Інший сукупний дохід до оподаткування	2450	(4 012)	19 735
Податок на прибуток, пов'язаний з іншим сукупним доходом	2455	-	-
Інший сукупний дохід після оподаткування	2460	(4 012)	19 735
Сукупний дохід (сума рядків 2350, 2355 та 2460)	2465	(3 661)	19 906

III. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Матеріальні затрати	2500	227	97
Витрати на оплату праці	2505	944	919
Відрахування на соціальні заходи	2510	194	193
Амортизація	2515	-	-
Інші операційні витрати	2520	59 972	19 718
Разом	2550	61 337	20 927

IV. РОЗРАХУНОК ПОКАЗНИКІВ ПРИБУТКОВОСТІ АКЦІЙ

Назва статті	Код рядка	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
Середньорічна кількість простих акцій	2600	12000	12000
Скоригована середньорічна кількість простих акцій	2605	12000	12000
Чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2610	29,25000	14,25000
Скоригований чистий прибуток (збиток) на одну просту акцію	2615	29,25000	14,25000
Дивіденди на одну просту акцію	2650	-	-

Керівник

Головний бухгалтер

Е.П. ТИЩЕНКО
АЛЬБІНА
ВОЛОДИМИРІВНА
В.П.
СЛАБОШНИЦЬКА
А НАТАЛІЯ
ВАЛЕРІЇВНА

Тищенко Альбіна Володимирівна

Слабошницька Наталя Валеріївна

S0100309

Підприємство **ПРИВАТНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "СТРАХОВА
КОМПАНІЯ "АВАНГАРД"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2018	12	31
33152560		

Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)

за 2018 р.

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	-	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	81	148
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	1	3
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	-	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	893	1881
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	12	676
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(143)	(1539)
Праці	3105	(574)	(537)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(161)	(145)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(214)	(195)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(71)	(57)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(143)	(138)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(-)	(-)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(-)	(-)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(114)	(262)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	-219	30
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	-	-
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	22	5
дивідендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-

S0100309

Інші надходження	3250	-	-
Витрачання на придбання:			
фінансових інвестицій	3255	(-)	(205)
необоротних активів	3260	(-)	(-)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(-)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	22	-200
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	-	-
Отримання позик	3305	94	50
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	-	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	-50	-
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(-)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	44	50
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	-153	-120
Залишок коштів на початок року	3405	613	733
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	460	613

Керівник

Головний бухгалтер

Ким Сергій Віталійович

Іваненко Тетяна Едуардівна

Підприємство **Приватне акціонерне товариство "Страхова компанія "АВАНГАРД"**
(найменування)

Дата (рік, місяць, число)
за ЄДРПОУ

КОДИ		
2021	01	01
33152560		

ДОКУМЕНТ ПРИЙНЯТО

**Звіт про рух грошових коштів (за прямим методом)
за Рік 2020 р.**

Форма №3 Код за ДКУД 1801004

Стаття	Код	За звітний період	За аналогічний період попереднього року
1	2	3	4
I. Рух коштів у результаті операційної діяльності			
Надходження від:			
Реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	3000	-	-
Повернення податків і зборів	3005	-	-
у тому числі податку на додану вартість	3006	-	-
Цільового фінансування	3010	3	-
Надходження від отримання субсидій, дотацій	3011	-	-
Надходження авансів від покупців і замовників	3015	2 092	860
Надходження від повернення авансів	3020	-	-
Надходження від відсотків за залишками коштів на поточних рахунках	3025	-	-
Надходження від боржників неустойки (штрафів, пені)	3035	-	-
Надходження від операційної оренди	3040	4	-
Надходження від отримання роялті, авторських винагород	3045	-	-
Надходження від страхових премій	3050	109 415	79 487
Надходження фінансових установ від повернення позик	3055	-	-
Інші надходження	3095	352	2 601
Витрачання на оплату:			
Товарів (робіт, послуг)	3100	(56 229)	(18 391)
Праці	3105	(749)	(781)
Відрахувань на соціальні заходи	3110	(206)	(205)
Зобов'язань з податків і зборів	3115	(5 153)	(242)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на прибуток	3116	(4 582)	(48)
Витрачання на оплату зобов'язань з податку на додану вартість	3117	(-)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань з інших податків і зборів	3118	(571)	(194)
Витрачання на оплату авансів	3135	(-)	(-)
Витрачання на оплату повернення авансів	3140	(1 842)	(798)
Витрачання на оплату цільових внесків	3145	(4)	(-)
Витрачання на оплату зобов'язань за страховими контрактами	3150	(28 981)	(14 568)
Витрачання фінансових установ на надання позик	3155	(-)	(-)
Інші витрачання	3190	(245)	(2 610)
Чистий рух коштів від операційної діяльності	3195	18 457	45 353
II. Рух коштів у результаті інвестиційної діяльності			
Надходження від реалізації:			
фінансових інвестицій	3200	49 732	35 871
необоротних активів	3205	-	-
Надходження від отриманих:			
відсотків	3215	501	217
дивидендів	3220	-	-
Надходження від деривативів	3225	-	-
Надходження від погашення позик	3230	-	-
Надходження від вибуття дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3235	-	-
Інші надходження	3250	-	-

Витрачання на придбання: фінансових інвестицій	3255	(69 232)	(25 240)
необоротних активів	3260	(10 018)	(3 908)
Виплати за деривативами	3270	(-)	(-)
Витрачання на надання позик	3275	(-)	(-)
Витрачання на придбання дочірнього підприємства та іншої господарської одиниці	3280	(-)	(32 595)
Інші платежі	3290	(-)	(-)
Чистий рух коштів від інвестиційної діяльності	3295	-29 017	-25 655
III. Рух коштів у результаті фінансової діяльності			
Надходження від:			
Власного капіталу	3300	21 300	-
Отримання позик	3305	-	-
Надходження від продажу частки в дочірньому підприємстві	3310	1 935	-
Інші надходження	3340	-	-
Витрачання на:			
Викуп власних акцій	3345	(-)	(-)
Погашення позик	3350	(-)	(94)
Сплату дивідендів	3355	(-)	(-)
Витрачання на сплату відсотків	3360	(-)	(-)
Витрачання на сплату заборгованості з фінансової оренди	3365	(-)	(-)
Витрачання на придбання частки в дочірньому підприємстві	3370	(2 075)	(-)
Витрачання на виплати неконтрольованим часткам у дочірніх підприємствах	3375	(-)	(-)
Інші платежі	3390	(-)	(-)
Чистий рух коштів від фінансової діяльності	3395	21 160	-94
Чистий рух грошових коштів за звітний період	3400	10 600	19 604
Залишок коштів на початок року	3405	20 064	460
Вплив зміни валютних курсів на залишок коштів	3410	-	-
Залишок коштів на кінець року	3415	30 664	20 064

Керівник

Головний бухгалтер

ВОЛОДИМИРІВНА

А

СЛАБОШПИЦЬКА

А НАТАЛІЯ

ВАЛЕРІЙВНА

Тищенко Альбіна Володимирівна

Слабошпицька Наталя Валеріївна